

ΚΛΕΙΩ

Τόμος Β'.
ΑΡΙΘΜ. 39.

Συνδρομή, άρχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου έκάστου έτους, έκάμητος μόνον και προπληρωθεία: Πανταχού φράγκ. χρ. 10 ή μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Β'.
τῆ 1/13. Αύγουστου 1886.

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΕΙΝΗΣ.

Ιστορική οικιαγραφία.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐν τῷ προσώπῳ Κονραδίνου τοῦ Σουηβοῦ κατέπεσεν ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς ἡ δυναστεία τῶν Χοενστάουφεν, ἀπέθνησκον ἐπίσης ἐπὶ τῆς λαυμητόμου ἐν Νεαπόλει δύο κόμητες, ἐκ τοῦ γένους τῶν Γεραρδέσκα. Οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες καὶ μετ' αὐτῶν ὀλόκληρος ὁ οἶκος, εἰς ὃν ἀνήκον, εἶχον μείνει πιστοὶ εἰς τοὺς Γιβελλίνους, τὴν αὐτοκρατορικὴν μερίδα, καὶ πάντα τὸν πλοῦτόν των κατεδαπόνησαν εἰς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ συχνοὺς τότε ἐμφυλίους πολέμους τῶν Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων, ὧν προΐσταντο ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ Κόντη (κόμητες), ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ Βισκόντη (ἀντικόμητες).

Οἱ Βισκόντη οὗτοι τῆς δημοκρατίας τῆς Πίσσης οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν ἢ συγγένειαν πρὸς τὸν ὀμωνύμου οἶκον τοῦ Μιλάνου, ὅστις ἤκμασε μέχρι τῶν μέσων τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Οἱ ἀντικόμητες τῆς Πίσσης εἶχον ἀναγκασθῆναι

ΚΛΕΙΩ, ΤΟΜΟΣ Β'.

Η ANNA. Ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Ἰωσήφ Ζένισεκ.

κλίνοσι γόνυ πρὸ τῆς τότε μεγάλης δυνάμεως τοῦ Πάπα, ζητοῦντες τὴν προστασίαν του ἐναντίον τῶν ἀλκιμωτέρων γενῶν τῆς Πίσσης. Χάριν δὲ τούτου καὶ μόνου τοῦ σκοποῦ ὁ Οὐβάλδος Βισκόντης εἶχε παραιτηθῆναι τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῶν παπικῶν ἀξιώσεων ἐπὶ τῆς τότε ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Πίσσης κατακτηθείσης νήσου Σαρδοῦς, συνεζεύχθη μίαν συγγενῆ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ Θ'. ὀνόματι Ἀδελαΐδα, κληρονόμον τῆς Γαλλούρας καὶ τοῦ Τόρρε, καὶ ἔλαβε τὸς κτήσεις ταύτας παρὰ τοῦ Πάπα ὡς τιμάρια. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Βισκόντη ἐγίναν ἄρχοντες τῆς Γαλλούρας καὶ ἡγέται τῆς μερίδος τῶν Γουέλφων, δεινῶς καταπολεμουμένων ἐν Πίσσῃ, ἐπειδὴ ἡ πόλις ἅπασα ἦτο ἀφωσιωμένη εἰς τοὺς Γιβελλίνους.

Παράδοξον εἶνε ἐν τούτοις πῶς ὁ Οὐγολίνος Γεραρδέσκα, ὁ περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος

διατελών αρχηγός των εν Πίση Γιβελλίνων, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιφέρει μίαν προσέγγισιν μεταξύ τοῦ κόμματός του καὶ τῆς μεριδος τῶν Γουέλφων, δούς τὴν ἀδελφὴν του ὡς σύζυγον εἰς τὸν τότε ἡγετὴν αὐτῶν Ἰωάννην Βισκόντην. Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη συνδιαλλαγὴ τῶν ἐχθρικών μεριδῶν ἐκίνησε τὴν δυσπιστίαν τῶν κατοίκων τῆς Πίσης καὶ ἐξώργισεν αὐτοὺς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐξεδίωξαν τῆς πόλεως τοὺς δύο τούτους ἀνδρας. Ἀμφότεροι ὁμως δὲν ἄνησαν ἤδη οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τῆς πατρίδος των ὡς πολέμοι, καὶ συνεννοηθέντες πρὸς τὰς γουελφικὰς πόλεις τῆς Τοσκάνας ἠνάγκασαν τὴν Πίσαν ἐν ἔτει 1276 νὰ ὑπογράψῃ εἰρήνην, ἣς πρῶτον ἄρθρον ἦτον ἡ ἀνάκλησις τῶν ἐξορισθέντων. Ὁ Ἰωάννης εἶχε τελευτήσει, ἀντ' αὐτοῦ δ' ἐπανέκαμψεν ὁ υἱὸς του Νίνος Βισκόντης μετὰ τοῦ Οὐγολίνου.

Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ Βισκόντη πάντοτε παρέμειναν πιστοὶ εἰς τὸ κόμμα των, ὁ Οὐγολίνος εἶχε χάσει τὴν ἐμπιστοσύνην ἀμφοτέρων τῶν μεριδῶν καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν φιλοδόξων σκοπῶν του δὲν τῷ ὑπέλειπετο ἄλλο μέσον, παρὰ ὁ δόλος καὶ ἡ βία. Καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν πραγματικῶς δὲν ἤργησε νὰ παρουσιασθῇ ἡ καταλληλὸς εὐκαιρία. Ἐν ἔτει 1282 ἐξεργάγη μετὰ Πίσης καὶ Γενούης πόλεμος πεισματώδης, διαρκέσας ἐπὶ δύο ἐνιαυτοὺς καὶ περατωθεὶς διὰ τῆς ὀλοοχεροῦς ἤττης καὶ τῆς ἐντελοῦς καταστροφῆς τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Πίσης. Ὁ ναύαρχος Δόριος ἐξώρμησεν ἐναντίον αὐτῆς μετὰ 130 γενουησιῶν γαλερών, ὧν τὰς τριῶν κοντα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βενεδίκτου Ζαχαρίου εἶχεν ἀφήσει παρὰ τὴν νῆσον Μελοριαν, ὡς ἐν ἐνέδρῳ. Οἱ κάτοικοι τῆς Πίσης παρέταξαν τὰ 103 πλοῖα των εἰς τρεῖς γραμμάς, ὧν ἡγούντο ὁ ἐκ Βενετίας ναύαρχος Μοροζίνης, ὁ Ἀνδρέας Σαρακηνός καὶ ὁ κόμης Οὐγολίνος. Τὴν πρῶταν τῆς 6. Αὐγούστου 1284 ὅτε ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἀπὸ τῆς „Παλαιᾶς Γεφύρας“ ἠύλγετο τὸν στόλον, ἐξέπεσε τῶν χειρῶν του ὁ σταυρὸς καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὰ κύματα. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐθεωρήθη ἀπαίσιος οἰωνός, ὡσαυθόποτε ὁμως οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων ἐν τῇ ὑπεροφίᾳ των ἠθέλησαν νὰ εὐφρολογήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ εἶπον: „Ὁ Χριστὸς μετὰ τῶν Γενουησιῶν καὶ μεθ' ἡμῶν ὁ ὄριος ἀνεμος“ — ἀλλ' ἔτι ἀπασιωτέρων σημείων εἰδείχθη τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὅτε οἱ ἐκ Πίσης συνηθάνθησαν τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐναντιῶν, χωρὶς νὰ δύνανται πλέον ν' ἀποφύγωσι τὴν ναυμαχίαν. Ἡ ἐπιθεσις τοῦ ἐνεδρεύοντος Ζαχαρίου ἔκρινε τὸν ἀγῶνα, ἀφ' οὗ μάλιστα πρῶτη αὐτῇ ἡ ναυαρχίς, ἡ φέρουσα τὸν Μοροζίνην, ἔπεσε εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ καὶ τῶρα ἀκόμη ἡ ἀνδρεία τῶν κατοίκων τῆς Πίσης ἴσως θὰ κατόρθου, ἀν οὐχὶ ν' ἀποφύγη τὴν ἥτταν, ὡσαυθόποτε ὁμως νὰ μετριάσῃ τὰς συνεπείας τῆς, ἀν ὁ Οὐγολίνος δὲν ἐτρέπετο αἰφνης μετὰ τῶν πλοίων του εἰς φυγὴν. Τὶ ἐσκόπευε διὰ τῆς φυγῆς ταύτης, εἴνε ἀνεξήγητον, διότι οἱ μὲν ἐχθροὶ του ἰσχυρίζονται, ὅτι εἶχε τὴν πρόθεσιν τὴν ἠττηθεῖσαν ἤδη Πίσαν νὰ καθυποτάξῃ εἰς ἑαυτὸν τῇ βοήθειᾳ τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ Λούκκᾳ γουέλφων φίλων του, οἱ δὲ φίλοι του πάλιν ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν τὴν καλὴν θέλησιν, ὅτι ἐσκόπει, ἀφικνούμενος ἐγκαίρως, νὰ χρησιμοποίησιν τὴν ἐπιροχὴν τῶν φίλων του ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πόλεως ἐναντίον τῶν Γενουησιῶν καὶ ἄλλων ἐχθρῶν. Ἐκ τῶν συγχρόνων συγγραφέων οὐδεὶς τὸν κατηγορεῖ ἐπὶ τούτῳ, τὴν βαρεῖαν δὲ ταύτην ἐνοχλὴν τῷ ἀποδίδει εἰς χρονογράφος τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, ὅστις μάλιστα λέγει, ὅτι διηγείται τὸ γεγονός κατὰ τὸν Δάντην, ὁ ὁποῖος ὁμως οὐδὲ λέξιν κἀν ἔγραψε περὶ τοῦ πράγματος. Ἐν τούτοις ὁμως ἐκ τῶν ἐπομένων θὰ δευχθῇ,

ὅτι αὐτὸς ὁ Οὐγολίνος κατέστησεν εἰς τοὺς φίλους του δύο κολον τὴν ὑπεράσπισιν τῶν καλῶν του προθέσεων.

Ἡ ἀτυχὴς Πίσαν ἀπώλεσεν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ 36 πλοῖα καὶ δέκα ἐξ χιλιάδας ἀνδρας, εἰς νεκροῦς καὶ αἰχμαλώτους. Οἱ νικηταὶ χλευάζοντες τοὺς ἠττηθέντας ἔλεγον, „ὅστις θέλει νὰ ἴδῃ τὴν Πίσαν, ἀς ἔλθῃ εἰς Γένουαν“. Ἡ τύχη τῶν ἑνδεκα χιλιάδων αἰχμαλώτων ἦτο σπαραξικάρδιος, διότι οὐ μόνον ὑπέβαλον αὐτοὺς εἰς τὰς ἀτιμωτέρας ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ οὐδὲ λύτρα παρεδέχοντο, ὅπως ἀπολύσωσιν αὐτοὺς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐμποδίσωσι τὰς γυναϊκάς των νὰ ὑπανδρευθῶσιν ἐκ δευτέρου καὶ οὕτω νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς μία γενεὰ φιλοπόλεμος καὶ ἀκαμμία. Καὶ πραγματικῶς μετὰ δεκαοκταετῆ αἰχμαλωσίαν ἐκ τῶν ἑνδεκα χιλιάδων ἐπέζησαν μόλις οἱ χίλιοι καὶ οὗτοι ἐπανέκαμψαν γέροντες εἰς τὴν πατρίδα.

Ἐν Πίση συνέβη πραγματικῶς ἐκεῖνο, ὅπερ ἐφαίνεται ἐπιδιώκων ὁ Οὐγολίνος. Ἡ εἰδησις τῆς ἤττης, ἣν ὑπέστη ἡ πόλις τῶν Γιβελλίνων, ἀφύπνισε τὰς ἐκδικητικὰς ὀρέξεις ὄλων τῶν γουέλφων γειτόνων, οὕτω δὲ οἱ ἐν Πίση συνηθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ δώσωσιν εἰς χεῖρας τοῦ Οὐγολίνου πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἕνεκα τῶν φιλικῶν του πρὸς τοὺς Γουέλφους σχέσεων. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ 1284 ἀνηγόρευσαν αὐτὸν ἀρχιναύαρχον καὶ ἀρχιδικαστὴν πρῶτον μὲν ἐπὶ ἐν ἔτος, κατόπιν δὲ ἐπὶ δεκαετίαν, ἐφαίνετο δὲ κατ' ἀρχάς, ὅτι ὁ νέος κυρίαρχος τῆς πόλεως μετὰ πολλῆς δεξιότητος καὶ ἐπιτυχίας ὑπερήσπιζε τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως, διότι τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ οἱ ἐχθροὶ ἀνέβαλον τὴν νέαν τὴν κατὰ τῆς πόλεως προσβολήν, ἐποφελήθη δεξιῶς ἐπιδιώξας τὴν διαίρεσιν αὐτῶν διὰ διαπραγματεύσεων καὶ κατορθώσας νὰ προσελκύσῃ πρὸς τὸ μέρος του τοὺς Φλωρεντινοὺς, οὕτω δ' ἔσωσεν ὅ,τι ἦτο δυνατόν ἀκόμη νὰ σωθῇ ἐκ τῶν συντριμμάτων τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ γοήτρου τῆς πόλεως. Ἦναγκασμένος ὁμως τοῦ λοιποῦ, χάριν τῆς διατηρήσεώς του ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, νὰ στηρίζεται κατ' ὀλοκληρίαν ἐπὶ τὴν σύμπραξιν τῶν Γουέλφων, προσέλαβε τὸν ἀνεψιὸν του Νίνον Βισκόντην συμμέτοχον τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς. Ἀλλ' ἡ ὁμοφωνία ἀμφοτέρων δὲν ἦτο διαρκής, ἐπειδὴ ἑκάτερος ἐπεδίωκε καὶ ἐπόθει καὶ ἦνε καὶ νὰ μὴν ὁ μόνος κύριος καὶ ἐξουσιαστής. Ὁ Νίνος μάλιστα ἠθέλησε νὰ προσπελάσῃ πρὸς τοὺς Γιβελλίνους καὶ ὅτε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὀπαδός τις τοῦ οἴκου του ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Οὐγολίνου, Βριγάτα, ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς: „θάνατος εἰς τοὺς μὴ θέλοντας τὴν εἰρήνην πρὸς τοὺς Γενουησιῶς!“ — Ἀλλ' ὁ λαὸς ἔμεινεν ἀπαθής, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι μόνος σκοπὸς τοῦ Νίνου ἦτο ἡ πτώσις καὶ ὁ παραγκωνισμὸς τοῦ θεοῦ του καὶ ἐπειδὴ οὔτε πρὸς τὸν ἑνα, οὔτε πρὸς τὸν ἕτερον εἶχεν ἐμπιστοσύνην, ἠνάγκασεν ἀμφοτέρους νὰ παραιτηθῶσι τῆς ἀρχῆς καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ δημόσια μέγαρά των. Διάδοχος αὐτῶν ἀνεδείχθη κάποιος Βόγγης.

Ἀφ' οὗ ἀμφοτέροι οἱ ἀντίζηλοι τοιουτοτρόπως ἀφῆρθησαν τὴν ἀρχὴν, συνηνώθησαν πάλιν ταχέως πρὸς ἀνάκτησιν τῆς προτέρας δυνάμεως. Οὕτως ἰστορεῖ ὁ Φιλολήθης (Ἰωάννης ὁ βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας) ἐν ταῖς ἱστορικαῖς του Σκιαγραφίαις, ὅς ἐχει προσεπισημμένως εἰς τὴν ἑπιμετρον του μετάφρασιν τῆς „Θεῖας Κωμωδίας“ τοῦ Δάντου. Τὸ ἐγγεγραμμά των δύο κομματάρχων ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας τῆς πόλεως ἐπέτυχεν εὐκόλως, διότι ἀντὶ χρημάτων ἔπεισαν τὸν προκατόχον των νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πόλιν καὶ ἐγκατεστάθησαν πάλιν ἀμφοτέροι εἰς τὴν ἀρχὴν, καταλαβόντες ὁ μὲν

Οὐγολίνος τὸ δημαρχεῖον (Palazzo de Popolo), ὁ δὲ Νίνος τὸ μέγαρον τῆς κοινότητος (Palazzo del Comune). Φαίνεται ὁμως, ὅτι τὴν φορὰν ταύτην ὁ Οὐγολίνος ἦτο μάλλον ὁ κύριος τῆς ἀρχῆς, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀκριβῶς, δίδων συμπόσιον εἰς τοὺς προύχοντας τῆς πόλεως, ἀπέτεινε πρὸς τινὰ τῶν προσκεκλημένων, τὸν Μάρκον Λαμβάρδην, τὴν προκλητικὴν ἐρώτησιν: „Αἰ, Μάρκε, πῶς Σοὶ φαίνεται τὸ κράτος μου;“ — Πρὸς τὴν ὁ ἐρωτηθεὶς ἀπεκρίνατο: „Κόμη, μοὶ φαίνεται, ὅτι δὲν Σοὶ λείπει ἄλλο, παρὰ μόνον ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ“.

Καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐξεργάγη ἀληθῶς μετ' ὀλίγον. Ὁ Οὐγολίνος καὶ ὁ Νίνος δὲν ἠδύναντο νὰ συνυπάρξωσιν ἐγγὺς ἀλλήλων, χωρὶς νὰ ἐξαφανισθῇ ὁ εἰς τὸν ἕτερον. Ὅτε τὸν Ἀπριλίον τοῦ 1286 ἀφίκετο πρεσβεία τις ἐκ μέρους τῶν ἐν Γενούῃ αἰχμαλώτων, ζητούντων νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων διενεργηθεῖσα εἰρηνικὴ σύμβασις μετὰ Πίσης καὶ Γενούης, ὁ Οὐγολίνος ἐκηρύχθη κατὰ, ὁ δὲ Νίνος ὑπερ τῆς εἰρήνης ταύτης, ὅτε δ' ἐπεκυρώθη ἡ εἰρήνη, ὁ Οὐγολίνος ἠθέλησε νὰ τὴν παραβιάσῃ καὶ νὰ τὴν ματαιώσῃ ἐκπέμπων κρυφίως διαρκούσης τῆς ἀνακοχῆς πειρατὰς ἐναντίον τῶν Γενουησιῶν.

Ἐν ᾧ λοιπὸν τοιουτοτρόπως αἱ δύο μερίδες τοῦ Οὐγολίνου καὶ τοῦ Νίνου διεπληκτίζοντο πρὸς ἀλλήλας, ἠγέρθη αἰφνης ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν καὶ τρίτη, ἀποκτήσασα ἐν σμικρῷ τὴν μεγαλειτέραν δύναμιν ἐν τῇ πόλει. Εἰς ταύτην ἀνήκον οἱ Γουαλάνδη, οἱ Σισμόνδη οἱ Λαφράντζη καὶ ἐπὶ κορυφῆς αὐτῶν ἴστατο ὁ μνημονευθεὶς ἀρχιεπίσκοπος τῆς Πίσης Ρογήρος Οὐβαλδίνης, καταγόμενος ἐκ τινος γιβελλινικοῦ οἴκου τῶν περιχώρων τοῦ Agezso. Τὴν νέαν ταύτην δύναμιν ὁ Οὐγολίνος ἀμέσως ἐσπευσε νὰ προσοικειωθῇ, ἵνα δι' αὐτῆς ἀνατρέψῃ τὸν Νίνον καὶ συνίψεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ συνέβη τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον. Ἀμρὸς ἐπισυμβὰς κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου εἶχεν ἐρεθίσαι τὰ πνεύματα τοῦ ὄχλου ἐν Πίση ἐναντίον τῶν ἐπὶ τοῦ ἄρτου καὶ τῶν ἄλλων τροφίμων δασμῶν καὶ ἐπομένως ἐναντίον τοῦ Οὐγολίνου. Ὅτε δὲ εἰς τῶν ἐγγόνων τούτου καὶ ἕτερος συγγενῆς του καὶ συγχρόνως ἀνεψιὸς τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐτόλμησεν νὰ τῷ κάμωσι παραστάσεις περὶ τούτου, κατελήφθη ὑπὸ τὸσον λυσσώδους ὀργῆς, ὥστε ἀνασπᾶσας τὸ ἐγγεῖρδιον τὸν μὲν ἴδιον ἐγγονον ἐτραυματίσας κατὰ τὸν βραχίονα, τὸν δὲ ἀνεψιὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ ἴδιον συγγενῆ ἀφῆκε νεκρὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Γιβελλῖνοι προσδραμόντες παρέλαβον τὸ λείψανον καὶ ἔφερον αὐτὸ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον λέγοντες: „Ἰδοὺ ὁ ἀνεψιός Σου, θανὼν ἐκ χειρὸς τοῦ κόμητος Οὐγολίνου“. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἀπεκρίνατο: „Ἀπάρατε αὐτὸν ἐντεῦθεν· δὲν εἶνε ἀνεψιός μου. Ἄγνοῶ ἀν ὁ κόμης εἶχεν ἀφορμὴν νὰ φονεύσῃ τὸν ἀνεψιὸν μου, διότι πάντοτε τὸν μετεχειρίζετο καλῶς, ὡς φίλον συγγενῆ. Οὐδεὶς λόγος θέλω νὰ μοι γίνῃ πλέον περὶ τούτου!“

Καὶ οὕτως ὁ δόλος ἐχειρίσας τὸ ἄσπονδον μῖσος, διὰ νὰ καταστῇ ἡ ἐκδικησις ἐπὶ πληρεστέρα καὶ ἀληθῶς καλογηρικὴ. Αἱ διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ Οὐγολίνου δὲν διεκόπησαν ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου καὶ ἤγαγον εἰς τὴν τελειωτικὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ συνεργήσωσιν ἀμφοτέροι αἱ μερίδες ἐναντίον τοῦ Νίνου. Ἀλλ' ὁ ἄφρων λάκκον ὠρυξε καὶ ἀνέσκαψε, καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὸν βόθρον, ὃν εἰργάσατο. Τὴν ὠριμένην τῆς ἐνεργείας ἡμέραν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀφ' οὗ μετὰ τῶν φίλων τοῦ Οὐγολίνου ἐξεδίωξαν τὸν Νίνον, ἐπετέθησαν καὶ κατ'

αὐτοῦ τοῦ ἴδιου καὶ συνέλαβον αὐτὸν αἰχμαλώτον μετὰ τῶν δύο υἱῶν του καὶ δύο ἐγγόνων του. Ἐπὶ εἰκοσιν ἡμέρας ἐκράτησαν αὐτοὺς περιωρισμένους ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ δικαστηρίου, κατόπιν ὁμως τοὺς μετέφερον εἰς τὸν πύργον τῶν λεγομένων „Ἐπτὰ δρόμων“. Ἐδῶ ἔμειναν οἱ αἰχμαλώτοι μέχρι Μαΐου τοῦ 1289, ὅτε καὶ συνέβη ἡ φρικώδης σκηνή, τὴν ὁποίαν παριστάνει ἡ ἡμετέρα εἰκὼν. Αἰφνης ἐκλείσαν τὸν πύργον, ἐρριψαν τὰς κλείδας εἰς τὰ κύματα τοῦ ποταμοῦ Ἄρνου καὶ παρεδωκαν πατέρα, υἱοὺς καὶ ἐγγόνους εἰς τὸν ἐκ πείνης θάνατον.

Τὸ τέλος τοῦτο τῶν δυστυχῶν ὄντων περιγράφει ὁ Δάντης ἐν τῷ τριακοστῷ τρίτῳ ἄσματι τῆς „Κολάσεως“.

Ἀφ' οὗ ὁ Οὐγολίνος — ὃν ὁ ποιητὴς, περιπλανώμενος ἐν τῷ Ἀδῃ μετὰ τοῦ Βιργιλίου, εὔρε καταδεδικασμένον νὰ δάκνη τὸ κρανίον τοῦ ἀρχιεπισκόπου — διηγῆθη εἰς αὐτὸν τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον ἐβασάνισεν αὐτὸν τε καὶ τοὺς συναιχμαλώτους υἱοὺς καὶ ἐγγόνους του, ὅτε πρῶτην φορὰν ὁ δεσμοφυλάξ δὲν ἔφερον εἰς τὴν εἰρκτὴν τὴν συνήθη τροφήν των, ἐξακολουθεῖ ὡς ἐξῆς: „Ὅτε πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐξύπνησα, ἤκουσα τὰ παιδιά, τὰ ὅποια ἦσαν ἐδῶ μαζῇ μου, νὰ κλαίωσιν εἰς τὸν ὕπνον των καὶ νὰ ζητῶσιν ἄρτον. Σκληρὸς βεβαίως εἶς ἡσῆα, ἀν ἐνωσῶν ἦδη τί κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν προησθάνθη ἡ καρδιά μου, δὲν θλίβεται καὶ δὲν θρηνεῖς τὴν τύχην μου. Ἐξυπνοὶ ἡμεῖς τῶρα καὶ ἡ ὥρα ἐπλησίαζε, καθ' ἣν ὡς συνήθως μᾶς ἔφερον τροφήν· ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν ἀμφέβαλλε μετὰ τὸ κακὸν ἐκεῖνο ὄνειρον, ὅτε ἐγὼ ἤκουσα κλειομένην τὴν πύλην τοῦ φοβεροῦ πύργου καὶ χωρὶς νὰ εἶπω λέξιν ἔστρεψα τὰ βλέμματα πρὸς τοὺς υἱοὺς μου. Ὅχι· δὲν ἐκλαίον. ἡ ψυχὴ μου εἶχε νεκρωθῇ· ἀλλὰ τὰ παιδιά ἐκλαυδμύριζον καὶ ὁ μικρὸς μου Ἀνσελμούκιος εἶπε: „Τί με βλέπεις ἔσση, τί ἔχεις, πάτερ;“ Ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν δάκρυ ἔχουσα καὶ δὲν τῷ ἀπεκρίθην ἕλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν, οὕτε τὴν ἐπομένην νύκτα, ἕως ὅτου νέος ἡλιος ἀνεφάνη εἰς τὸν οὐρανόν. Ὅτε δὲ μία ἀσθενὴς ἀκτίς εἰσῆλθεν εἰς τὴν εἰρκτὴν μας καὶ ἐγὼ ἐπὶ τεσσάρων προσώπων εἶδον ἀντανακλωμένην τὴν ὄψιν τοῦ ἰδικοῦ μου, ἐδηξά ἐκ τῆς ὀδύνης τὰς ἰδίας μου χεῖρας, ἀλλ' ἐκεῖνοι, νομίζοντες ὅτι ἔπραξα τούτο ἐκ πείνης, ἠγέρθησαν ταχέως καὶ εἶπον: „Πάτερ, ὀλιγώτερον ἀλγεινὸν θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς, ἀν τῶρα ἐτρωγες ἐκ τῶν σαρκῶν μας. Σὺ μᾶς ἐνέδυσες τὸ ἀξιοθρήνητον τοῦτο σῶμα — λαβὲ αὐτὸ πάλιν ὀπίσω!“ Ἐμεινα τότε ἀκίνητος, ἵνα μὴ τοὺς λυπήσω πλειότερον, καὶ ἀπαντὰς ἐσιγήμεν ἐκείνην καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Ὡ σκληρὰ γῆ, εἶθε νὰ ἠνοιγες τὰ σπλάγγνα Σου! Ἐν τούτοις ὅτε ἐφθασεν ἡ τετάρτη ἡμέρα, ἔπεσεν ὁ Γάδος μου καὶ ἐξηπλώθη πρὸ τῶν ποδῶν μου καὶ ἐφώνει: „Πάτερ μου, ἀχ, διὰ τί δὲν με βοηθεῖς;“ Καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε, καὶ ὡς με βλέπεις ἐδῶ, ἔσση καὶ ἐγὼ εἶδον τοὺς τρεῖς, τὸν ἑνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, πίπτοντας ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς ἕκτης ἡμέρας, μεθ' ὃ ἐγὼ, τυφλὸς ἦδη, ἤρχισα φηλαφῶν περὶ ἐμὲ πρὸς ἑνα ἕκαστον καὶ ἐφώνουν αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατόν των, ἕως οὗ ἡ πείνα ἐπετέλεσεν ὅ,τι δὲν ἠδυνήθη ἡ θλίψις.“

Εἰς Σχολιαστῆς τοῦ Δάντου ἐκ Πίσης, ὁ Φραγκίσκος Βούτης, διηγῆται ὅτι οὔτε εἰς τοὺς θρήνους τῶν λιμοκτονοῦντων εἶχον δώσει ἀκρόασιν, οὔτε εἶχον λάβει ὑπ' ὄψιν τὰς ἱεσίας των, ὅπως κοινωνήσωσι πρὸ τοῦ θανάτου των τῶν ἀχρᾶντων μυστηρίων. Ὁ Δάντης δὲ κατηγορεῖται πολὺ ὑπὸ τῶν „εὐσεβῶν“ τῆς χώρας του, ὅτι τὴν σκληρὰν πράξιν ἀποδίδει μόνον εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ οὐχὶ εἰς ἄλλους

συγχρόνους δυνάστας. Ἄλλ' οὐδεις ἠδυνήθη ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ κληρικὸς οὗτος, ἠγούμενος τῆς ἰσχυρωτέρας τότε μερίδος, δὲν εἶχε τὴν μεγίστην ἐπιρροήν, ἐκτός δὲ τούτου, κατὰ τὸν βασιλέα Ἰωάννην τὸν σοφόν, παλαιότερόν τι Χρονικὸν τῆς Πίσσης λέγει ῥητῶς, ὅτι μόνος ἔνοχος τοῦ τοιούτου θανάτου τοῦ κόμητος ἦτον ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Γιβελίνων, ὁ δὲ Οὐβέρτος Φολιέττας, μεταγενέστερος μὲν, ἀλλ' ἐμβριθῆς ἱστοριογράφος ἐκ Γενούης, ἀναφέρει, ὅτι ὁ Ρογήρος ἐξέλεξε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ θανά-

του διὰ τὸν Οὐγολίνον καὶ τοὺς υἱούς του, ὅπως συμμορφωθῆ κατὰ λέξιν πρὸς τὸ θεῖον παράγγελμα, καθ' ὃ δὲ κληρικὸς δὲν πρέπει νὰ χύνη αἷμα.

Ὁ τόπος τοῦ ἀνοσιουργήματος, ὁ πύργος ἐκεῖνος τοῦ Γουαλάνδη, ἀνομάσθη ἔκτοτε „Πύργος τῆς πείνης“, σώζεται δὲ μέχρι τῆς σήμερον τὸ κατώτερον αὐτοῦ μέρος, ἐφ' οὗ ἀργότερον ἐπικυδομήθη τὸ παλάτιον μετὰ τοῦ ὀρολογίου, τὸ κείμενον ἐγγὺς τοῦ μεγάρου τῶν ἰπποτῶν τοῦ ἁγίου Στεφάνου.

ΦΙΛΙΣΤΡΟ.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΕΛΩΤΟΣ.

Ἡ κίνησις τῶν μυῶνων τοῦ προσώπου, τὴν ὁποίαν συνήθως χαρακτηρίζομεν διὰ τοῦ ὀνόματος „γέλωσ“, εἶνε ἰδιώτης ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσα εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐκδηλουμένη ὄχι μόνον ὅταν ἡμεῖς εὐθυμοὶ ἐξ ἐξωτερικῶν χαροποιῶν ἐντυπώσεων, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐνθυμώμεθα περιστατικόν τι εὐχάριστον τοῦ βίου μας ἢ καταλαμβάνομεθα ὑπὸ αὐτομάτων ἰδεῶν, προκαλοῦσιν τὴν ἰλαρότητα τῆς ψυχῆς. Παρόμοιόν τι εἰς τὰ ζῶα παρατηροῦμεν μόνον εἰς τοὺς κύνας καὶ τοὺς πιθήκους, οἵτινες ἐν εὐφροσύνῳ καταστάσει διατελοῦντες συστέλλουσι πρὸς τὰ ὀπίσω σπασμωδικῶς τοὺς μυῶνας τοῦ στόματος, ἀλλ' ἢ ἐκδήλωσις ὁμοίως αὐτῆ τῶν ἐσωτερικῶν τῶν αἰσθημάτων εἶνε τόσον ἀφανής, ὥστε τὴν παραβλέπομεν καὶ προσέχομεν μόνον εἰς τὰς ἄλλας, καὶ φανερωτέρας, κινήσεις τοῦ σώματός των, δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος ἰδῆς πύθηκος καὶ ὁ φιλόανθρωπος κύων συνειθίζει νὰ ἐκφράξῃ τὴν χαρὰν του.

Ὁ γέλωσ κατ' ἀρχὴν εἶνε κίνησις ἀνεξάρτητος τῆς θελήσεώς μας, ὑπόκειται δὲ εἰς αὐτὴν καὶ ἀκολουθεῖ μετὰ τόσον περισσοτέρας εὐπειθείας τὰς προσταγὰς τῆς, ὅσα περισσότερο καὶ ὁ ἄνθρωπος προσαρμόζεται πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ λεγομένου πολιτισμοῦ, ὅστις τὸν διδάσκει πῶς δύνανται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ τροποποιῇ τὴν ἐκρηξὴν τῆς χαρᾶς του, ἢ νὰ τὴν περιορίσῃ καὶ νὰ τῇ δίδῃ μίαν εὐγενεστέρην μορφήν, ἢ νὰ τὴν νοθεύῃ καί, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ταλλεράνδου, νὰ τὴν μεταχειρίζεται ὡς τὴν γλώσσάν του, νὰ κρύπτῃ δηλαδὴ δι' αὐτῆς τὰ ἀληθῆ φρονήματα καὶ αἰσθημάτων του καὶ νὰ παραμορφῶν αὐτὰ κατὰ τὸ δοκοῦν.

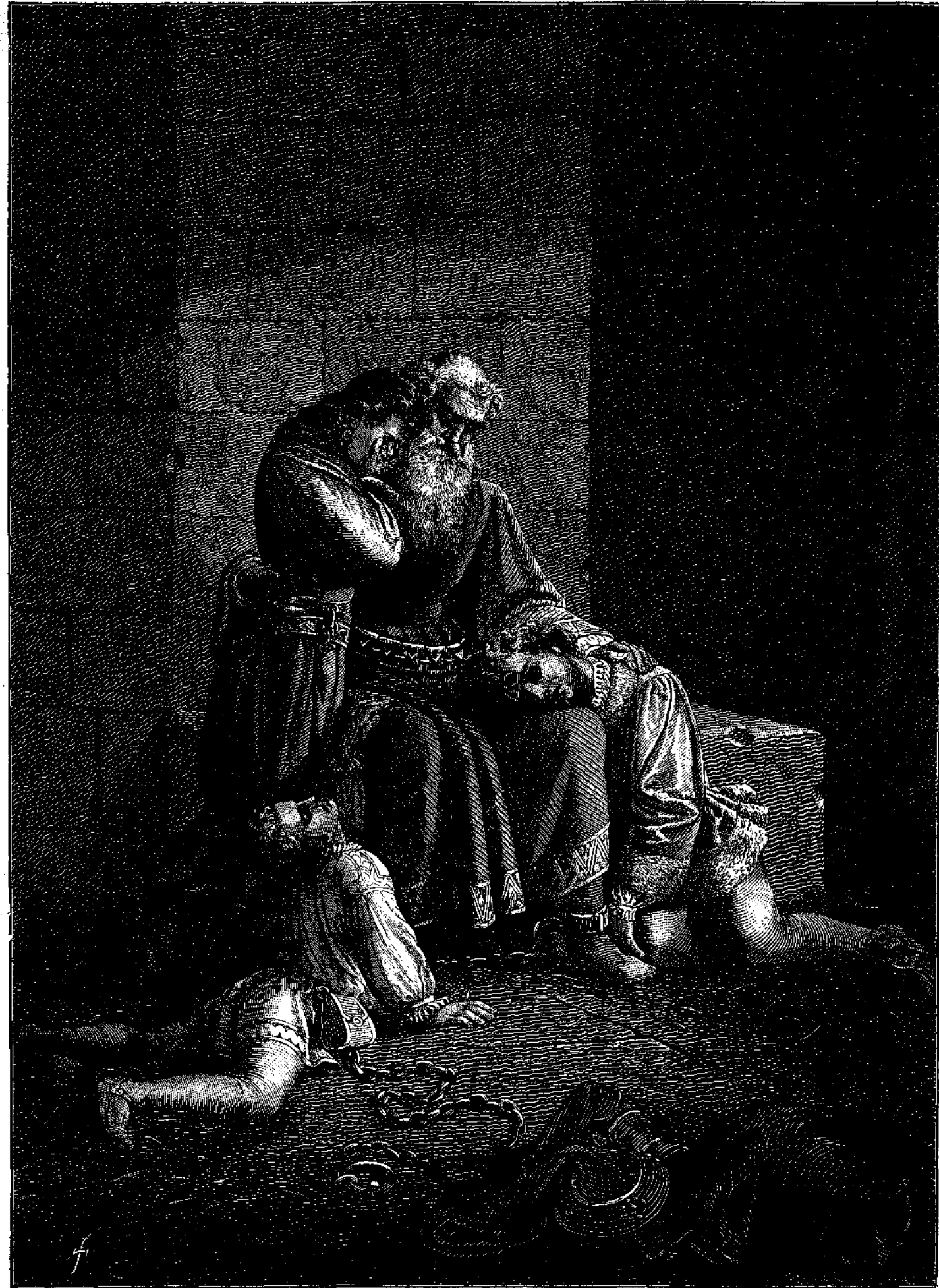
Καὶ ὑπ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐπιπτώσεις — ἦτοι καὶ ὡς ἀκουσία ἐκρηξίς καὶ ὡς προμελετημένη παραμόρφωσις τῶν ἰδίων ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων — ὁ γέλωσ ἔχει πολλὴν σπουδαιότητα καὶ σημασίαν διὰ τὴν καθόλου φυσιογνωμικήν, τῆς ὁποίας κύριος σκοπὸς εἶνε ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνθρώπου νὰ διαγνῶ ἢ τὸν χαρακτήρα του ἐν γένει, ἢ τὸ εἶδος τῶν κατὰ δεδομένην τινὰ στιγμὴν σχέσεων του. Διὰ τοῦτο νομίζομεν, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται οὐχὶ μετ' ἀδιαφορίας θ' ἀναγνώσῃσι παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν καὶ σημασιῶν τοῦ γέλωτος, τὰς ὁποίας ἐδημοσίωσεν ἐν ἰδιαίτερῳ βιβλίῳ εἰς ἕξοχος διδάσκαλος τῆς μιμητικῆς τέχνης, ὁ ἐν Παρισίοις ἠθοποιὸς Κοκελίνος, καὶ ἐξ ὧν συνάγεται, ὅτι ἕκαστος ὑποκριτῆς ἀπαραιτήτως ὀφείλει νὰ γινώσκῃ κατὰ βάθος, καὶ ψυχολογικῶς ν' ἀναλύῃ πάσας τὰς ἀποχρώσεις τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου.

Ὁ ῥηθεὶς ὑποκριτῆς τοῦ Παλλικιοῦ θεάτρου διακρίνει τὸν γέλωτα εἰς διαφόρους κατηγορίας μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸν φυσικὸν μόνον καὶ ἀκούσιον γέλωτα, ὅστις διὰ τὸν πα-

ρατηρητὴν δὲν ἔχει ἀνάγκην μελέτης, ἀν καὶ ὁ ἠθοποιὸς τοῦτον πρὸ πάντων δυσκολεύεται ν' ἀπομνησθῆ, ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς ἀφελοῦς φυσικότητός του. Ἐκ τῶν κατηγοριῶν τούτων ἀναφέρομεν μόνον ὀλίγας καὶ ἐν πρώτοις τὸ εἶδος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν γλώσσάν μας θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν „δουλικὸν γέλωτα“ (rire complaisant).

Ὁ „δουλικὸς γέλωσ“ προέρχεται ἐκ τῆς συναισθησεως τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑποτελείας, εἶνε δηλαδὴ τρόπος τινὸς ἢ πληρωμῆς χρέους εὐγνωμοσύνης ἢ καὶ ἢ προεξόφλησις μελλούσης χάριτος, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν ἀναμένει καὶ προσδοκᾷ ἀπὸ τοῦ ἄλλου, εἶνε ἢ ταπεινὴ δουλοφροσύνη ἐνὸς ὑποκειμένου πρὸς ἐν ἕτερον ὑποκείμενον. Τὸν γέλωτα τοῦτον εὐρίσκομεν, ὡς δι' ὀφθαλμοῦν ὁ Κοκελίνος ὅτι παρατήρησε πολλάκις, εἰς ἀνθρώπους ἔχοντας πεπλατυσμένα τὰ πέλματα τῶν ποδῶν των. Ὁ δουλικὸς γελῶν ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ γελᾷ εἰς πᾶν ὅ,τι δὴποτε τῷ εἴπῃ τις, δὲν ἐννοεῖ δὲ νὰ κάμῃ διαφορὰν καμμίαν, ἀφ' οὗ τὸ κυριεῖον αὐτὸν αἰσθημα εἶνε ἢ δουλοφροσύνη. Πελάξ δὲ ἀνευ ἠδονῆς, καὶ ὅταν τῷ διηγηθῆ τις ἱστορίαν τινὰ ἢ περιστατικόν, σκοπὸν μὲν ἔχουσαν νὰ κινήσῃ τὸ ἀκροατήριον εἰς ἀκράτητον γέλωτα, κατ' οὐσίαν δὲ ὅταν ἀναιρωτάτην, ὁ γέλωσ του θὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον, ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς καθιστᾷ τὸν γέλωτά του καὶ τόσον δόλιον, διότι ὁ γελῶν μόνον ἐκ δουλοπρεπειᾶς πολλάκις ἀφίνει τὸν διηγούμενον νὰ ἔχῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἱστορία του εἶνε κωμικωτάτη καὶ ἐν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ τὸν ἐξαπατᾷ νὰ τὴν διηγηθῆ καὶ εἰς ἄλλους ἀνθρώπους, οἵτινες τὸν ἀκροῶνται, πρὸς ὄφελός του, μετὰ τῆς παγεράς σιγῆς τῆς ἀδιαφορίας καὶ ἀπαθείας.

Ἐπάρχει ὁμοίως καὶ παραφύας τις τοῦ εἶδους τούτου τοῦ γέλωτος, ἣτις δὲν ἔχει τὴν πηγὴν τῆς εἰς τὴν δουλοπρεπῆ ψυχῆν τοῦ γελῶντος, ἀλλὰ προέρχεται τεχνητῶς διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ εἰς ὀρισμένους σκοπός. Τὸν γέλωτα τοῦτον εὐκόλως δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν, διότι πολλάκις διακόπτεται ἐν μέσῳ τῆς ἐκρηξέως καὶ ἀντικαθίσταται δι' ἐνὸς ἀκουσίου χασμήματος. Τοιοῦτοτρόπως γελῶσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, παρ' ὧν ἐδανεισθῆμεν χρήματα — γελῶσι δὲ τόσῳ ἐμφατικώτερον, ὅσα μεγαλειότερον εἶνε καὶ τὸ ποσὸν τῶν δανεισθέντων χρημάτων καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ φαίνονται τρόπον τινὰ γελῶντες φυσικῶς, διότι σκέπτονται, ὅτι τὰ δοθέντα χρήματα οὐδέποτε θὰ λάβωσιν ὀπίσω, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς προκαλεῖ τὴν μεγάλην των ἰλαρότητα. Ὁ ἐκ φυσικῆς δουλοπρεπειᾶς γελῶν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐκρηγνυται εἰς γέλωτα, οὐδεμίαν ἔχει ὀρισμένην ὀπισθοβουλίαν, — ὡς προσφέρει μὲ ἄλλους λόγους τὸν γέλωτά του ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ὁ ὑπέρτης προσφέρει εἰς τοὺς προσκεκλημένους ἐν κωδιὸν τείου ἢ ἐν ποτήριον οἴνου. Ὁ

Ο ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ ΕΝ Τῷ ΠΥΡΓῳ ΤΗΣ ΠΕΙΝΗΣ.

Κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ καθ' ἡγ. H. Jenny.

δουλοπρεπής γέλως εἶνε μεγαλόφωνος καὶ θορυβώδης, ἀλλὰ ψυχρὸς καὶ „λευκός“, οὕτως εἰπεῖν, τὸ χροῖμα, ὡς συνειδίζουσι οἱ ὑποκριταὶ νὰ λέγωσι περὶ σκηναίων ὑποθέσεων, αἰτινες δὲν συγκινοῦσι τὸ δημόσιον, οὐδὲ παρασύρουν αὐτὸ εἰς ἐνθουσιασμόν.

Εἰς ἐτέραν κατηγορίαν ἀνάγεται ὁ λεγόμενος „μοχθηρὸς γέλως“, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ μᾶλλον εἰς τὰ μυθιστορήματα καὶ εἰς τὰ δράματα, παρὰ εἰς τὸν πραγματικὸν βίον, διότι ὁ διαπράττων μίαν κακὴν πρᾶξιν ἄνθρωπος σπανίως γελᾷ, ἀλλ' ὁ ἠθοποιός, ὁ προτιθέμενος νὰ ἐκτελέσῃ ἐν ἀπαύσιον ἔργον, ὀφείλει νὰ ἦνε καλῶς ἐξωπλισμένος καὶ διὰ τοῦ γέλωτος τούτου, πρέπει δηλαδὴ ἐν εὐθέτῳ ὄρα νὰ ἐκπέμψῃ ἐπανειλημμένως τρία ἢ τέσσαρα „χά... χα... χα!“ νὰ ἐπιδείξῃ τρίζοντας τοὺς ὀδόντας του καὶ νὰ περιστρέψῃ τοὺς βολβούς τῶν ὀφθαλμῶν. Εἰς προδότης ἀρπάζει τὰ τέκνα φιλοστόργου μητρός, ἢ ληστής τις ἀπάγει, τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου τῆς, μίαν παρθένον εἰς τὰ ὄρη, ἢ μνησικακὸς ὑπέρτης διψῶν ἐκδικίησιν θέτει πῦρ εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου του — τὰ πράγματα ταῦτα, γινόμενα ἐπὶ σκηνῆς, πρέπει πάντοτε νὰ συνοδεύονται ὑπὸ τοῦ „χά... χα... χα!“ καὶ τῆς ἀγνώστῃς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου.

Ὅλος διάφορον τούτου εἶνε τὸ „καταχθόνιον μειδίαμα“, τοῦ ὁποῖου τέλειον πρότυπον μᾶς παρέχει ὁ Μεριστοφελής, ἐν τῷ Φάουστ τοῦ Γκαίτε, καὶ ὁ δὸν Ζουάν. Ἐν τῷ μειδιάματι τούτῳ ἐκδηλοῦται ἡ φύσις τοῦ πεπτωκότος ἀγγέλου, δι' αὐτοῦ δ' ἐκφράζεται οὐχὶ ἡ ὀμὴ χαρὰ ἐπὶ τῇ κακῇ πράξει, ἀλλ' ὁ θρίαμβος τοῦ ἀρνητικοῦ πνεύματος, νομίζοντος ὅτι εἶνε νικητὴς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ μὲν Κοκελίνοσ διατείνεται, ὅτι καὶ τὸ μειδίαμα τούτου μόνον ἐπὶ σκηνῆς εὐρίσκειται, ἀλλ' ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι καὶ εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον ἀπαντᾷ, οὐχὶ βεβαίως εἰς συνήθειας καὶ κοινὰς ἀνθρώπων, ἀλλ' εἰς πεπτωκτικὰς ψυχὰς, αἰτινες τὴν μεταγωγίαν καὶ τὴν λύπην ἐπὶ τῇ πτώσει τῶν πειρώντων αὐτὰν καταπνίξωσι διὰ τοῦ πείσματος ἐναντίον τῶν ἐξ οὐρανοῦ βουλήσεων.

Τὸν „ὑπουλον γέλωτα“ ἀποδίδει ὁ Κοκελίνοσ κυρίως εἰς τὰς γυναῖκας καὶ λέγει, ὅτι τὸ εἶδος τούτου δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν καὶ „γέλωτα ὀπισθεν τοῦ ῥιπιδίου“. Παραδείγματός χάριν. Εὐφυολόγος τις κύριος διηγείται ἐν τινι συναναστροφῇ κυρίων καὶ κυριῶν μίαν λίαν δηκτικὴν καὶ τολμηρὰν ἱστορίαν, ἔχει δὲ τὴν ἰκανότητα νὰ ἐκλέγῃ τὸσον ἐπιτηδείως τὰς λέξεις, ὥστε αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰς μὴδὲν νὰ ἔχωσι τὸ ἐπιλήψιμον, ἀλλ' ὑπὸ τὸν περιβάλλοντα αὐτὰς πέπλον εἰς πάντας νὰ ὑποδεικνύωσι τὰ τρωτὰ σημεῖα.

Αἱ κυριαὶ ἀκροῶνται μετὰ προσοχῆς τὴν διήγησιν καὶ μετὰ τῆς ἰδιαζούσης εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον δεξιότητος γελῶσι κατ' ἴδιον, θωρακίζονται χάριν προφυλάξεως ὀπισθεν τοῦ ῥιπιδίου τῶν. Ἄν ἡ συγκρατουμένη ἰλαρότης ἀπειλῇ νὰ ἐκτραγῇ εἰς ἀνάθεκτον γέλωτα, τὸ ῥιπιδίον ἀνυψοῦται μέχρι τῆς κόρης, ὑποτρέμουσα δὲ τις μόνον κινήσις τῆς χειρὸς προδίδει τὰ συμβαίνοντα ὀπισθεν τοῦ φιλαρέσκου χαρακώματος. Παραλθόντος τοῦ κινδύνου, τὸ ῥιπιδίον καταβιβάζεται αὖθις μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἤδη, ἀντὶ γελῶντος, βλέπομεν πρόσωπον μετ' ἀφελούς χάριτος μειδιῶν.

Τὸν ὑπουλον τούτου γέλωτα δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἐν ταῖς σιδηροδρομικαῖς ἀμάξαις. Προβεβηκυῖα τις τὴν ἡλικίαν κυρία καὶ μία νεαρῶτερα συνοδὸς εὐρίσκονται ἐν τῇ αὐτῇ ἀμάξῃ μετὰ δύο κυρίων. Ἀμφότεραι αἱ θυγατέρες τῆς Εὐας φαίνονται κοιμώμεναι, καὶ ἡ μὲν πρεσβυτέρα ἀληθῶς κοιμάται, ἀλλὰ περὶ τῆς νεωτέρας ἐπιτραπήτω

ἡμῖν ν' ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι ὁ Μορφεὺς πραγματικῶς τὴν κατέλαβε, διότι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ βλέφαρά τῆς φαίνονται ὡς ἐλαφρῶς κινούμενα, διὰ μέσου δὲ τῶν βλεφαρίδων ἐκπέμπεται φωτεινὴ τις ἀκτίς πρὸς τοὺς ἀπέναντι καθήμενους συνοδοιπόρους. Καὶ οὗτοι μὲν οὐδὲν πονηρὸν ὑποπεύονται, δὲν προσέχουσιν εἰς τὰς κοιμώμενας γυναῖκας καὶ ἡ συνομιλία τῶν προσλαμβάνει ὄλονεν τὴν χροιάν τῆς δηκτικῆς γλώσσης τοῦ Λουκιανοῦ ἢ τοῦ Ραβελᾶ, ἐφ' ὅσον νομίζουσιν ἑαυτοὺς καθ' ὀλοκληρίαν ἀπομεμονωμένους. Ἐάν τὴν στιγμὴν ταύτην εὐρίσκειτο εἰς παρατηρητὴς ἐν τῇ αὐτῇ ἀμάξῃ, ἦθελεν οὗτος παρατηρήσει ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς κοιμώμενης νεαρᾶς κυρίας ὅλα τὰ στάδια τοῦ ὑποῦλου γέλωτος. Ἡ πονηρὰ τὰ πάντα ἀκούει καὶ θὰ ἐπιθυμῇ βεβαίως ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ νὰ γελᾷ ἐκ καρδίας διὰ τὴν ἀστείαν διήγησιν, ἀλλὰ τούτο εἶνε ἀδύνατον, δὲν πρέπει οὔτε κἀν νὰ κινήθῃ καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας δὲν θέλει νὰ κινήσῃ τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ἀκούει.

Καὶ πρῶτον ἀρχίζουσιν αἱ γωνίαι τοῦ στόματος ἐλαφρῶς νὰ συσπῶνται, οἱ ὀφθαλμοὶ μύλις καὶ μετὰ βίας μένουσι κεκλεισμένοι, ὅλαι δὲ αἱ λοιπαὶ κινήσεις τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου προδίδουσιν τὴν ἐσωτερικὴν τῶν αἰσθημάτων τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ἀγωνίαν. Ἐάν ὁ πειρασιμὸς αὐτῆς ἔτι μᾶλλον, ἢ κυρία ἀναγκάζεται νὰ προσποιηθῇ μετ' ἀπαρμιλλοῦ ἐπιτηδείότητος, ὅτι κινεῖται καθ' ὕπνου ἀκουσίως, καὶ μεταβάλλει θέσιν ἐξαπλουμένη εἰς τὴν γωνίαν καὶ πιέζουσα τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Καὶ πραγματικῶς ἢ οὕτω καθεῦδουσα ὠραία διασκεδάζει ἐξαιρέτα καὶ συλλαμβάνει τὴν ἀπόφασιν νὰ διηγηθῇ εἰς τὰς φίλας τῆς τὴν κωμικὴν ἱστορίαν τῶν συνταξιδιωτῶν τῆς, ἂν δὲν τὴν λησμονήσῃ, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὰ ἴδια. Ἀλλὰ θὰ τὴν ἐνθυμῆται, ἐπιλέγει ὁ Κοκελίνοσ, καὶ θὰ τὴν διηγῆθῃ καί, ἐν μέσῳ κυρίων εὐρισκομένη, θὰ ἐκτραγῇ εἰς γέλωτα θορυβώδη καὶ ἀκράτητον.

Ἐπάρχουσι προσέτι καὶ γυναῖκες τινες, τῶν ὁποίων ἡ τέχνη τοῦ ὑποῦλου γελᾶν εἶνε τελεία καὶ θαυμαστή. Αὐταὶ ἀκούουσι τὸν διηγούμενον σκανδαλώδη τινὰ ἱστορίαν μετὰ τῆς μεγίστης ἀπαθείας καὶ ἀδιαφορίας καὶ δὲν φαίνονται ὅτι ἐνοοῦσι πλέον τι, παρ' ὅσον σημαίνουν καθ' ἑαυτὰς αἱ ἄκακοι λέξεις. Ὁ κανθὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ κινεῖται μόνον ὀλίγον καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἠδονὴν δύνανται νὸ διῆδη διὰ τῆς κινήσεως ταύτης μόνον ὁ προσεκτικὸς παρατηρητής. Τοιαύτας κυρίας, ἔχουσας τὴν δύναμιν νὰ συγκεντρῶσιν τὸν γέλωτα εἰς ἑαυτὰς, εὐρίσκει τις πρὸ πάντων εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας, ὅπου κυρίως ἐπικρατεῖ ὁ πόθος πρὸς πᾶν σκανδαλώδες καὶ ἐρεθιστικὸν τῶν αἰσθησεων.

Ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τοῦ ὑποῦλου γέλωτος δύνανται τις νὰ μελετήσῃ, λαμβάνων τὸν κόπον διαρκούντος ἐπισήμου τινὸς γεύματος ἢ δείπνου νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του πρὸς τοὺς προσφέροντας τὰ διάφορα φαγητὰ ὑπέρτας. Τὰ καθήκοντα πάντων τοὺς ἀναγκάζουσι ν' ἀκούωσιν ὅλας τὰς συνδιαλέξεις καὶ νὰ συμμετέχωσιν αὐτῶν, παθητικῶς βεβαίως, πᾶσα ἀστειότης ἐπενεργεῖ ἐπ' αὐτοὺς ἐντονώτερον καὶ δραστηώτερον παρὰ ἐπὶ τοὺς ἄλλους δαιτυμόνας καὶ ὅμως ὀφείλουσι νὰ ἔχωσιν εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἐξωγραφημένην σοβαρὰν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀπάθειαν. Ἐν τῇ καταναγκαστικῇ ταύτῃ θέσει ὁ γέλως ἐκρήγνυται διαφοροτρόπως, καὶ οὐχὶ σπανίως σταγῶν λιπαροῦ ζωμοῦ ἢ ἐμβάμματος, καταπεσοῦσα ἐκ τῆς σειομένης λοπάδος ἐπὶ λευκοτάτης μεταξωτῆς ἐσθῆτος, προέρχεται κυρίως ἐκ τῶν σπασμωδικῶν κινήσεων τοῦ ὑποῦλου γέλωτος τοῦ ὑπέρτου. Διὰ τούτου προτιμώτερον

εἶνε, εἰς τὰ γεύματα, πρὶν ἢ διηγηθῇ τις κωμικὸν τι ἀνέκδοτον, νὰ περιμένῃ ἕως οὗ δοθῇ ζωμὸς καὶ ἐμβαμμα εἰς ὅλους τοὺς παρακαθημένους, διότι ὑπάρχει πάντοτε κίνδυνος, μίᾳ ἀπλῇ ἀστειότητι, εἰς ποῦντος, ὡς λέγουσι, νὰ καταστρέφῃ βαρύτερον γυναικεῖον ἱμάτιον.

Ἐτερον εἶδος εἶνε ὁ λεγόμενος „θεατρικὸς γέλως“. Αὐτὸν τὸν βλέπομεν πρὸ πάντων εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας τοὺς ἀφικνουμένους εἰς τὴν πρωτεύουσαν διὰ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ μεγάλα θέατρα καὶ ν' ἀκούσωσι τὰ νεώτερα δράματα καὶ τὰς ἀστειοτέρας κωμωδίας. Ὁ γέλως οὗτος εἶνε ἡχηρὸς καὶ ἀφελής, ἀνήκει δὲ εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται μετὰ τὴν σταθερὰν καὶ ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ διασκεδάσωσιν, εὐρίσκουσι δὲ καὶ εὐκόλως ἀφορμὰς πρὸς διασκέδασιν, διότι δὲν τοὺς κατέλαβεν ἀκόμη ἡ ἀποχαύσεως τῆς πρωτεύουσας. Ὁ ἐπαρχιώτης γελᾷ εἰς τὰ θέατρα ἀνευ ὀπισθοβουλίας καὶ τῶσφ θορυβώδεστερον, ὅσφ μᾶλλον ἔχει τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἐπλήρωσε προηγουμένως τὸν γέλωτά του καὶ θέλει ἐπὶ τέλους ἀντὶ τῶν χρημάτων του νὰ ἔχη ὅ,τι εἶνε δυνατόν. Οἱ εὐτυχέστεροι τῶν ἀνθρώπων θὰ ἦσαν οἱ ὑποκριταί, ἂν τὸ κοινὸν ἀπετελεῖτο πάντοτε ἐξ ἐπαρχιωτῶν, διότι θὰ εἶχον τὴν πεποιθήσιν, ὅτι θὰ ἐχειροκροτοῦντο ἀκαταπαύστως. Ὁ γέλως τῶν ἐπαρχιωτῶν ἔχει καὶ κολλητικὴν δύναμιν, μεταδίδεται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐστιατόρια, καταλαμβάνει δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς θυρωροὺς καὶ τοὺς φύλακας τῆς τάξεως, τοὺς ἔξω τοῦ θεάτρου περιπολοῦντας. Οἱ ἐπαρχιώται βλέπουσιν ἄλλήλους καὶ γελῶσιν ἀμοιβαδόν, ὥσπερ καὶ οἱ περιηγηταὶ οἱ συναντώμενοι ἀπροσδοκῆτως εἰς τινὰ ἐξαιρέτως περικαλλῆ τοποθεσίαν, ἀνταλλάσσουσι δὲ καὶ παρατηρήσεις τινὰς ἐνίοτε, διότι ὡς ἐξ ἐνστικτοῦ γνωρίζονται μετὰ τῶν καὶ χαίρουσιν ὅτι συνεννοοῦνται καὶ συνδιασκεδάζουσι.

Παράρτημα τοῦ θεατρικοῦ γέλωτος εἶνε τὰ θεατρικὰ δάκρυα — ἰδίωμα καὶ τούτου τῶν ἐπαρχιωτῶν ἀναφανόμενον, ὅσάκις, μὴ διδομένης κωμωδίας, ἀκούωσι δράμα, ἐπειδὴ δὲν θέλουσι νὰ χάσωσι τὰς ἐσπέρας, καθ' ἃς διατρίβουσιν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ. Κλαίουσιν λοιπὸν μὲ τὸσον ἀφελῆ εὐκρίνειαν, μὲ ὅσον πατριάρχικην γενναϊότητα ἔδωκαν τὸ χρήματά των, τὰ ὅποια προθυμώτερον θὰ ἔδιδον διὰ νὰ γελάσωσι.

Τὴν συνέθειαν τῆς γλαστικῆς ἢ κλαυστικῆς ταύτης διαθέσεως τῶν ἐπαρχιωτῶν δύνανται τις νὰ παρακολουθήσῃ κατόπιον εἰς τὰ λεωφορεῖα καὶ τοὺς τροχιδορόμους, βλέπων τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐπανακαμπτόντων ἐκ τοῦ θεάτρου εἰς τὰ ἴδια, διότι ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς παρα-

στάσεως παραμένει εἰς αὐτοὺς ζωηρὰ ἐπὶ μακρόν. Πᾶσα παράστασις, εἴτε εἶνε κωμωδία, εἴτε τραγωδία, ἀφίνει εἰς αὐτοὺς ἐντυπώσεις πραγματικοῦ γεγονότος καὶ κυριεῖται ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὰ αἰσθητά καὶ τὸν νοῦν των, εἰς τρόπον ὥστε, ἀφ' οὗ μετὰ πάροδον πολλῶν ἐβδομάδων ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς ἐστίας των, διηγούνται λεπτομερῶς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀκατανοήτως τὴν ὑπόθεσιν τῶν θεαθέντων, ἀρχίζουσιν αὖθις ἐκ καρδίας νὰ γελῶσιν ἢ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσι τὴν παραμικρὰν ἐντροπὴν, ἀφίνουσι νὰ καταπέσωσιν ὀλίγα δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των.

Ὁ θεατρικὸς γέλως εἶνε ἡ εὐκρινεστάτη καὶ ἀθωοτάτη ἐκδήλωσις τῆς εὐθυμίας, διότι προέρχεται ἐξ ἐντυπώσεων ἐνὸς κόσμου τῆς φαντασίας, εἰς τὸν ὁποῖον οὐδεμία συμβαίνει διάψευσις τῶν ἐλπίδων καὶ προσδοκιῶν μᾶς.

Ἀκόμη μίαν ἰδιαίτην κατηγορίαν τοῦ γέλωτος ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Κοκελίνοσ θ' ἀναφέρωμεν καὶ περαινόμεν τὰς σημειώσεις ταύτας, τὸν „ὑποκριτικὸν γέλωτα“, μὲ ἄλλους λόγους τὸν γέλωτα τῶν ἐν τοῖς δημοσίοις γραφείοις ἀσχολουμένων.

Οἱ ἐν τινι τοιούτῳ γραφείῳ ὑπάλληλοι εἶνε ὡς τὰ παιδία ἐν τῇ σχολῇ — ἔχουν ἕνα ἕκτακτον φόβον καὶ μίαν ἀπερίγραπτον ἀπέχθειαν πρὸς τὴν ἐργασίαν των, προθυμῶς δὲ συλλαμβάνουσι πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ διακόψωσι τὴν ἐργασίαν των ταύτην. Τὸ μέγιστον κατόρθωμα συνίσταται εἰς τὸ νὰ κερδήσωσι μίαν στιγμὴν ἀργίας, ὅταν τις λοιπὸν γελᾷ, δὲν δύνανται καὶ νὰ ἐργάζονται, εὐχαριστεῖται οὕτω δὲ πολὺ περισσότερον, παρὰ ἐάν ἐδιόρθωνε μίαν νέαν γραφίδα ἢ ἔπτυσσε τὸν χάρτην. Γελῶσι λοιπὸν δι' ὅλα καὶ δι' οὐδὲν — διὰ τὸ μᾶλλον ἀνοῦσιον ἀνέκδοτον, διὰ τὴν παλαιότητα ἀστειότητα, διὰ τὸν ὑπουργόν, διὰ τὸν τμηματάρχην, διὰ τοὺς συμβούλους, καὶ διὰ τοὺς ὑπέρτας ἀκόμη — πρὸ πάντων ὅμως διὰ τοὺς ἀνωτέρους ὑπάλληλους, φυσικῶς ὅταν δὲν εἶνε παρόντες, ἰδιαζόντως ὅμως γελῶσιν ἐπὶ μακρόν καὶ καγχάζοντες διὰ τινὰ οἰκιακὴν ἐνόχλησιν ἢ ἄλλην τινὰ δυσἀρέσειαν τοῦ τμηματάρχου. Μόνον περὶ ἐνὸς πράγματος δὲν γελῶσιν ἐν τοῖς γραφείοις, καὶ τούτου εἶνε ὁ προβιβασμὸς ἐνὸς συναδέλφου.

Ταῦτα κατὰ τὸν περιφανῆ Κοκελίνοσ. Αἱ ἡμέτεραι δὲ ἀναγνωστριαὶ δύνανται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημειώσεων τούτων νὰ κάμωσιν ἰδιαίτερας παρατηρήσεις εἰς τὸν κύκλον τῶν γνωρίμων των καὶ ν' ἀνακαλύψωσιν, εἰ δυνατόν, καὶ ἄλλας κατηγορίας τοῦ γέλωτος, αἰτινες διέφυγον τὴν προσοχὴν τοῦ ἐξόχου ὑποκριτοῦ τοῦ ἐν Ἡρισίοις Γαλλικοῦ θεάτρου.

ΓΕΛΑΣΙΝΟΣ.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ.

(συνέχεια)

V.

Καὶ ὅμως οὐδὲ αὐτὴ ἡ φορὰ ἦτον ἡ τελευταία τῆς εἰς τὴν εἰκόνα προσελεύσεώς του. Ὁ Φρέβεν καὶ ὁ γέρον συχνοτάτα συνηγνῶντο πρὸ αὐτῆς καὶ ὁ Δὸν Πέτρος ἦσθάνετο βαθμηδὸν πλειόνα πρὸς τὸν νέον κλίσην, καὶ τούτου ἕνεκα τῶν σεμνῶν καὶ ἀκριβῶν ἰδεῶν του, τῆς ἐρασμίας εὐλικρινείας του καὶ ἐν γένει τῶν τρόπων του, δεκνυόντων ὕγιεστάτην ἀνατροφὴν, ἐξαιρέτους γνώσεις καὶ σπανίαν διὰ τὴν ἡλικίαν του στόχασιν. Ὁ γέρον ἦτο μὲν ξένος ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἔφερε βαρῆως τὴν ἐρημίαν του, ἀλλὰ δὲν

ἦτο κάλιν καὶ τὸσον ἀναίσθητος πρὸς τὸν κόσμον, ὥστε ν' ἀποφύγῃ διὰ παντὸς πᾶσαν πρὸς πάντα συναναστροφὴν. Ἐκ τούτου συνέβη, ὥστε νὰ προσοικειωθῇ ἀνεπαίσθητως πρὸς τὸν νέον ἐκείνον, ὅστις ἄλλως προσεῖλκυεν ἀσυνήθως αὐτὸν καὶ ἕνεκα τούτου πρὸ πάντων, ὅτι εἶχε κοινὸν μετ' αὐτοῦ τιμαλφέστατον αἰσθημα, τὴν ἀγάπην δηλ. πρὸς τὴν εἰκόνα ἐκείνην.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται πῶς συνώιδευεν εἰς τοὺς περιπάτους πάντοτε περὶχαρις τὸν Φρέβεν καὶ διατὶ τὸσον συχρὰ τὸν προσεκάλει διὰ νὰ τὸν κάμῃ τὸ ἐσπέρας συντροφιᾶ. Ὅτε δὲ ἐσπέραν τινὰ τὸ ἐστιατόριον τοῦ Ξενοδοχείου ἦτο πλη-

ρες, παρά τὸ σύνθημα, ξένων καὶ περὶ αὐτοὺς ἐκάθητο πολλοὶ ἄλλοι· εἰς τὸν τρόπον ὥστε παρεκώλυτο ἢ ὅπως οὖν ἐμπιστευτικῆ συνδιαλέξεως των, εἶπεν ὁ Δὸν Πέτρος πρὸς τὸν νέον φίλον του·

— „Ἐὰν ἀπόψε δὲν ἐδώκατε πράγματι ὑπόσχεσιν εἰς καμμίαν κυρίαν, τὴν ὅποιαν ἴσως σιοπεύετε νὰ καταλάβητε μετὰ κινήσαν πρὸ τοῦ παραθύρου της, ἢ ἂν δὲν Σᾶς ἐμποδίξῃ ἄλλη τις ὑπόθεσις, ἐπεθύμουν νὰ Σᾶς προσκαλέσω νὰ πάρετε ὀλίγον γνήσιον ἰσπανικὸν οἶνον μαζί μου ἐπάνω εἰς τὸ δωμάτιόν μου.“

— „Μὲ τιμᾶτε ὑπερβολικά“, ἀπεκρίθη ὁ Φρέβεν „οὐδὲμία δὲ ὑπόσχεσις με δεσμεύει, διότι δὲν γνωρίζω καμμίαν ἐδῶ γυναῖκα· ἐπειτα καὶ δὲν συνεινίζεται διόλου ἐδῶ ἡ νυκτερινὴ ἐν ταῖς ὁδοῖς μουσουργία, οὐδὲ αἱ πρὸ τοῦ παραθύρου μετὰ τῆς ἐρωμένης συνομιλίαι. Μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ Σᾶς ἀκολουθήσω.“

— „Καλὰ λοιπὸν· λάβετε ὅμως ὑπομονὴν μίαν στιγμὴν, μέχρις οὗ συγγρίσω ὀλίγον τὰ πράγματα μετὰ τὸν Διέγον. Θὰ στείλω νὰ Σᾶς φωνάξω.“

Ὁ γέρον ἀπήγγειλε τὴν πρόκλησιν ταύτην μετὰ πανηγυρικοῦ τινος τόνου, ὅστις ἐξένεσε τὸν Φρέβεν. Τώρα μόλις ἐνεθυμήθη, ὅτι πράγματι μέχρι τοῦδε δὲν εἶχεν ὑπάγει ποτέ εἰς τὴν κυρίαν τοῦ Δὸν Πέτρου κατοικίαν, ἐπειδὴ πάντοτε συνητῶντο εἰς τὴν μεγάλην τοῦ ἐστιατορίου αἰθουσαν. Ἐξ ὧν δὲ τούτων ἐδικαιούτο νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἦτον ὅλος ἐκτακτος φιλοφροσύνη ἢ τελευταία πρόκλησις, δι' ἣς ὁ Ἰσπανὸς ἠθέλησε νὰ τὸν τιμήσῃ. Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐνεφανίσθη ὁ Διέγον κρατῶν δύο ἀργυροῦς λαμπτήρας, ὑπεκλίθη σεβασμῶς πρὸ τοῦ νεαροῦ ξένου καὶ προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ Φρέβεν ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ παρετήρησε διερχόμενος τὸ ἐστιατόριον πῶς ὅλοι οἱ ξένοι περιέργως ἠτένιζον πρὸς αὐτὸν συγκύπτοντες. Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα ἤνοιξεν ὁ Διέγον πλατεῖάν τινα θύραν καὶ ἐνεύσε πρὸς τὸν Φρέβεν νὰ εἰσέλθῃ. Ἐκπληκτος ἔμεινεν οὗτος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Ὁ γηραλέος φίλος του εἶχεν ἐκβάλλει τὸ φράκον, ἐφόρει μαῦρον καὶ σχιστὸν ἐπιχιτώνιον με ἐρυθρᾶν παρυφὴν καὶ εἰς τὴν μέσην του ἐκρέματο ξίφος μακρὸν με ἐπιχρυσωμένην λαβήν· φοινικοῦς μανδύας ἐπιπτεν ἀπὸ τῶν ὤμων του. Προὐχώρησε δὲ μεγαλοπρεπῶς πρὸς δεξιῶσιν τοῦ φίλου του καὶ πρότεινε τὴν λιπόσαρκον χεῖρά του ἀπὸ τῶν πλατεῖων χειρῶν του. „Καλῶς ὄρισατε, Δὸν Φρέβεν“ εἶπε, „μὴ σᾶς κακοφανῇ, παρακαλῶ, τὸ ἀπεριττόν μου δωμάτιον· ὅταν ταξειδεύῃ τις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὅλας τὰς οἰκιακὰς ἀνακαύσεις του. Πολλὴ βέβαια ἀναπαντικώτερα εἶνε αἱ ἐν Αἰσθαβόνι αἰθουσαί μου καὶ τὰ διβάνιά μου εἶνε γνησίας μαυριτανικῆς τέχνης· λάβετε, Σᾶς παρακαλῶ, θέσιν πλησίον μου ἐπὶ τοῦ στενοῦ τούτου ἀνακλίντρον· ὁ οἶνος τοῦλάχιστον τοῦ ξενοδόχου εἶνε ἀνόθευτος καὶ καλός· καθίσαιτε!“

Καὶ ταῦτα λέγων ὠδήγησε τὸν ξένον του· εἰς ἐν ἀνάκλιντρον, πρὸ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τράπεζα πλήρης γλυκισμάτων καὶ παρὰ ταῦτα φιάλη οἴνου· ὁ Διέγον ἐξετέλεσε καθήκοντα οἰνοχόου καὶ ἔφερε πυρεῖα καὶ σιγάρα.

„Ἀπὸ πολλοῦ“ εἶπε πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ὁ Δὸν Πέτρος, „ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω ἀπαξ λίαν ἐμπιστευτικῶς πρὸς ὑμᾶς, κύριε Φρέβεν, καὶ πιστεύω νὰ μὴ καταφρονήσῃτε τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνην μου. Διότι, ὅταν συνήθως κατὰ τὴν μεσημβρίαν συνητῶμεθα πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Λαύρας, Σᾶς παρετήρουν πολλάκις μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ὅτῳ βυθισμένον εἰς τὴν θεάν αὐτῆς — καὶ συγ-

νώμην, ἂν οἱ γεραντικοὶ μου ὀφθαλμοὶ ἐνεδρεύουσι τοὺς ἰδικούς Σας — καὶ ἐπεισθῆν ὅτι αὐτὴ ἡ εἰκὼν ἐνέχει ὑψηλότερον τι ἐνδιαφέρον, μεγαλειότερον δι' ὑμᾶς σημασίαν, παρ' ὅτι μέχρι τοῦδε μοὶ ἐξωμολογήθητε.“

Ὁ Φρέβεν ἠρῳδρίασεν· ὁ γέρον προσέβλεπεν αὐτὸν μετὰ ὀξείας καὶ διαπεραστικοῦ βλέμματος ὡς εἴη ἠθελε νὰ διαγνώσῃ τοὺς μυκαιοτάτους τοῦ νεανίου λογισμούς· „εἶνε ἀληθές“ ἀπεκρίθη οὗτος, „ἡ εἰκὼν αὐτῆ ἔχει σπουδαίαν δι' ἐμὲ σημασίαν καὶ ὀρθῶς δίδετε, ἂν πράγματι νομίζετε, ὅτι οὐχὶ τὸ καλλιτέχνημα μ' ἐνδιαφέρει, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον τοῦ εἰκονίσματος. Τοῦτο, τῇ ἀληθείᾳ, μ' ἐνθυμίζει τὴν παραδοξότεραν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐδαιμονοστερέραν τοῦ βίου μου στιγμὴν! Θὰ παραξενευθῆτε ἴσως ἐὰν Σᾶς εἶπω, ὅτι εἰδὼν ποτε κόρην τινά, ἣτις εἶχεν ἀπατηλὴν ὄντως ὁμοιότητα πρὸς τὴν εἰκόνα ταύτην· ἀπαξ δὲ μόνον τὴν εἶδον καὶ οὐδέποτε πλέον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀναζητήσις τῶν ἐρασιμῶν χαρακτήρων της ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ὅποτελεῖ τὴν εὐτυχίαν μου.“

— „Θεέ μου! Θεέ μου! τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς ἐμέ!“ ἀνεφώνησεν ὁ Δὸν Πέτρος.

— „Ἄλλ' ἔτι περισσότερον θὰ παραξενευθῆτε, ἐὰν ὁμολογήσω“, ἐξηκολούθησεν ὁ Φρέβεν, „ὅτι μόνον περὶ ἐνὸς μόνου μέρους τοῦ προσώπου τῆς γυναίκος ταύτης δύναμαι νὰ ὁμιλήσω. Ἄγνωσθ' ἂν εἶνε ξανθὴ ἢ μελαγχρονή, ἂν τὸ μέτωπόν της εἶνε ὑψηλὸν ἢ χαμηλόν, ἂν οἱ ὀφθαλμοὶ της εἶνε γαλανοὶ ἢ μαῦροι, ὅλα ταῦτα εἶνε ἄγνωστα εἰς ἐμέ! Ἄλλ' ἢ κομψὴ αὐτὴ εἶς, τὸ ἐρωτύλον αὐτὸ στόμα, αἱ λεπτοφυεῖς παρειαί, ἢ ἄβρα σιαγῶν εἶνε ἀποτετυπωμένα ἐπὶ τῆς εἰκόνας, ὡς εἶδον αὐτὰ ζωντανά.“

— „Περίεργον πράγμα! Καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα συνήθως ὀλιγώτερον βαθέως ἐντυποῦνται ἐν τῇ μνήμῃ, ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ, τὸ μέτωπον καὶ ἡ κόμη, ἢ τὸ ποτε δυνατὸν αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀφοῦ ἀπαξ μόνον τὰ εἶδετε, τὸσον ζωηρὰ νὰ τὰ ἐνθυμήσθε;“

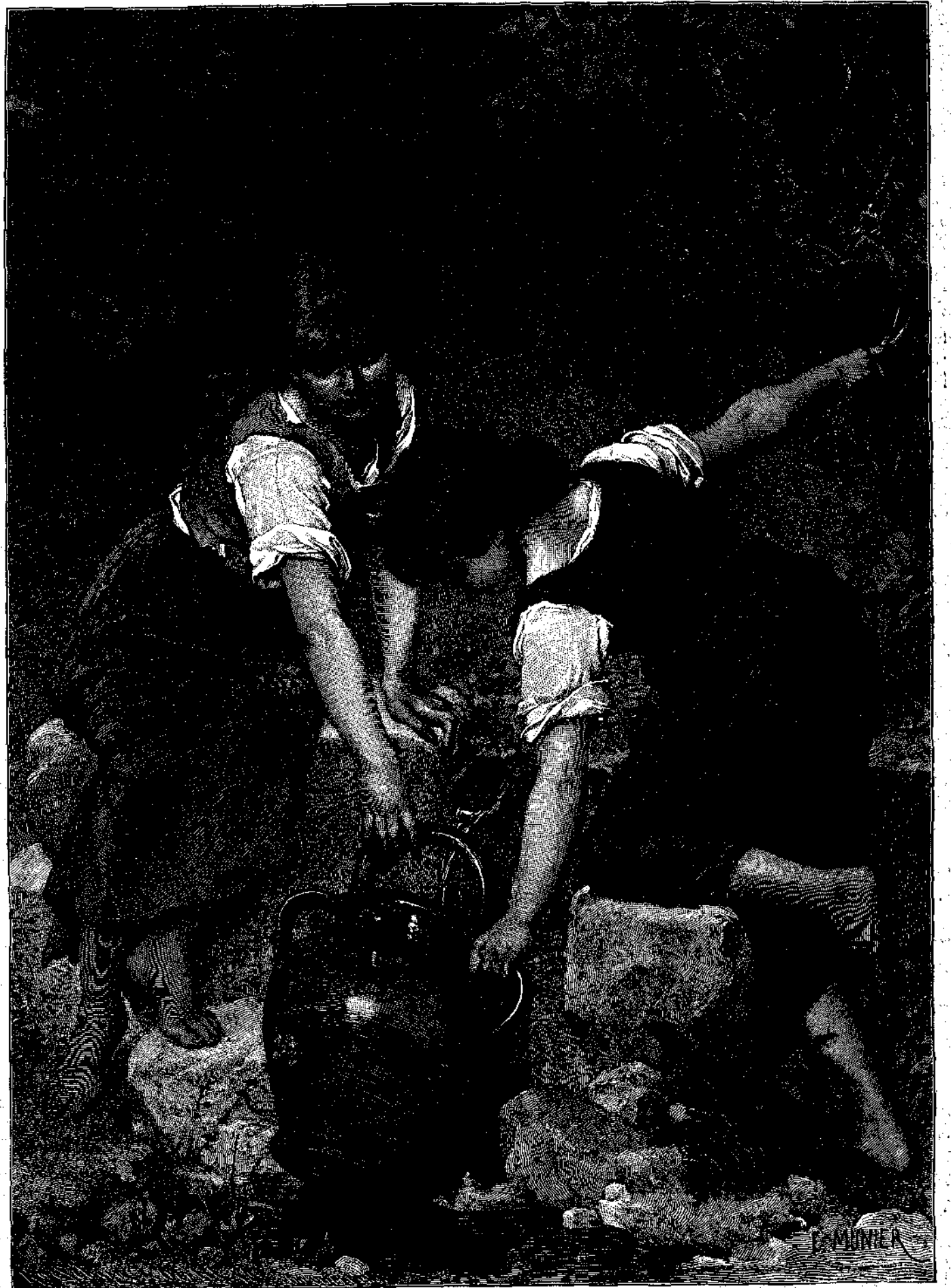
— „ὦ! Δὸν Πέτρος!“ εἶπεν ὁ νέος μετὰ συγκινήσεως, „στόμα, τὸ ὁποῖον ἀπαξ μόνον ἐφίλησέ τις, ἐν ταῦτοισι στόμα δὲν λησιμονεῖ τις εὐκόλως. Ἀλλὰ θέλω νὰ Σᾶς διηγηθῶ πῶς μοι συνέβη τοῦτο“, . . .

— „Ἄλλ' οὔτε γρῶ!“ ἀνεφώνησε διακόπτων αὐτὸν ὁ Ἰσπανός· „Θὰ Σᾶς ἐδικαίουν νὰ με θεωρήτε πολὺ κακῶς ἀνατεθραμμένον ἄνθρωπον, ἐὰν ἠθελον ἀφαιρέσει δολίως παρὰ ἰππότητος τοιοῦτο μυστικόν, χωρὶς νὰ τῷ δώσω προηγουμένως τὸ ἰδικόν μου ὡς ἐνέχυρον. Ἐγὼ πρῶτος θέλω νὰ Σᾶς διηγηθῶ περὶ τῆς γυναίκος ἐκείνης, τὴν ὅποιαν ἀναγνωρίζω εἰς τὴν παράδοξον ἐκείνην εἰκόνα, καὶ ἐὰν ὑμεῖς κατόπιν με νομίζετε ἀξίον τῆς ἐμπιστοσύνης Σας, τότε δύνασθε νὰ με ἀνταμείψετε μετὰ τὴν ἰδικὴν Σας ἱστορίαν. Ἀλλὰ δὲν πίνετε διόλου· εἶνε γνήσιος ἰσπανικὸς οἶνος καὶ πρέπει νὰ τὸν συνειθίσετε, ἐὰν θέλετε νὰ ἐπισκευθῆτε μετ' ἐμοῦ τὴν Βαλεντίαν, ὅπου θὰ Σᾶς μεταφέρω νοσερῶς διὰ τῆς ἀφηγήσεώς μου.“

Ἐπιὸν ἐκ τοῦ ἐνθουσιαστικοῦ ἐκείνου ποτοῦ καὶ ὁ γέρον ἤρξατο λέγων.

VI.

Ἐγεννήθη, κύριε, ἐν Γρενάδα. Ὁ πατήρ μου ἦτο διοικητὴς συντάγματος, αὐτὸς δὲ καὶ ἡ μήτηρ μου κατήγοντο ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων οἰκῶν τοῦ βασιλείου τούτου. Ἀνετράφη ὡς χριστιανός καὶ ἐτυχον εὐρυτάτης ἐγκυκλοπαιδικῆς παιδείσεως, ἣτις παρ' ἡμῖν θεωρεῖται ὡς τὸ χαρακτηριστικώτερον κόσμημα τῆς εὐγενείας, ὃ δὲ πατήρ μου προ-

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΗΓΗΝ.

Κατὰ τὴν εἰκονογραφίαν τοῦ E. Munier.

ώρισέ με, ὅτε ἦδη ἤμην εικοσαετής καὶ ἀνεπτύχθην κάλιστα σωματικῶς, εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον. Ἄλλ' ἦτον ἀνδρὸς αὐστηρότατος καὶ ὄλος ἀνεπεικῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὴν ἀδυναμίαν τῆς μητρὸς μου πρὸς ἐμὲ, καὶ ἐπομένως ὑπόπτει, ὅτι αὐτὴ ἤθελε πιθανῶς τὸν παρακωλύει, διὰ τῶν συχνῶν ὑπὲρ ἐμοῦ παρεμβάσεων τῆς, εἰς τὴν προσήκουσαν τῶν καθηκόντων μου ἐκπλήρωσιν, ἀπεφάσισε νὰ μὲ ἀποστείλῃ εἰς ἄλλο σύνταγμα, καὶ ὡς τόπον διαμονῆς ἐξέλεξε τὴν Παμπλόνα, ἐνθα τὸ ἔδρευον σύνταγμα δώκει ὁ θεὸς μου. Ἐκεῖ ἐξέμαθον τὰ στρατιωτικὰ, πολλὴν ἀναπτύξας ἐμπειρίαν καὶ πειθαρχίαν, καὶ ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἠξιώθην τοῦ βαθμοῦ λοχαγοῦ. Ὅτε συνεπλήρουν τὰ τριᾶκοντα τῆς ἡλικίας μου ἐτη μετετέθη ὁ θεὸς μου εἰς Βαλεντίαν, καὶ ἐπειδὴ ἠδύνατο πολὺ παρα τοῖς στρατιωτικαῖς κύκλοις εὐκόλως κατάρθωσε νὰ με παραλάβῃ εὐθὺς μετὰ τὴν πάροδον ἡμίσεος ἔτους ὡς ὑπασπιστὴν του. Ὅταν δὴ ἔφθασα εἰς Βαλεντίαν, πολλὰ ἤδη εἶχον ἐπέλθει μεταβολαὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ μου. Πρὸ πολλοῦ εἶχον αὐτὸς, ἐν Παμπλόνα ἦδη, χηρεύσει, ἅμα δὲ ἀφικόμενος εἰς Βαλεντίαν ἐγνώρισε πλουσίαν τινὰ χήραν, τὴν ὁποίαν καὶ εἶχε νυμφευθῆ ὀλίγας ἐβδομάδας πρὶν ὑπάγω ἐγὼ ἐκεῖ. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὴν ἐκπλήξην μου, ὅταν μοι συνέστησε ἡλικιωμένην τινὰ γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ὠνόμασε σύζυγον του· ἀλλ' ἡ ἐκπλήξις μου ἠξήθη καὶ μετεβλήθη εἰς χαρὰν ἅμα τῇ ἐμφανίσει κορασίου, ὠραίου ὡς ὁ ἥλιος, τὸ ὁποῖον ὠνόμασε Λαύραν καὶ ἐξαδέλφην μου. Μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲν εἶχον ἐτι ἀγαπήσει καὶ ἕνεκα τούτου οἱ φίλοι μ' ἀπεκάλουν συνήθως Πέτρον τὸν κέρινον, ἀλλ' ἡ πέτρα ἐτάκη τῶρα ὡς κηρὸς ὑπὸ τὰ πύρινα τῆς Λαύρας βλέμματι.

Ἦμεῖς λέγετε ὅτι τὴν εἶδατε, Δὸν Φρέβεν, καὶ ἡ εἰκὼν ἐκείνη ἀποδίδει ὁπωσδὺν πιστῶς τὴν οὐρανίαν μορφήν τῆς, ἀν τῷ ὄντι δύναται ποτε θνητὸς τεχνίτης νὰ μεταρσιωθῆ εἰς τὰ θαυμαστὰ τῆς φύσεως ἔργα καὶ ν' ἀποτυπώσῃ αὐτὰ διὰ τοῦ χρωστικῆς. Ἐνθυμοῦμαι, ἀκριβῶς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶχε πάντοτε τὴν κόμην, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι παρίσταται, ὑπερφανείας ἔφερε τὸν πῖλον μὲ τὰ κυματίζοντα πτερά, καὶ ὅταν ὑπὸ τὰς μακρὰς βλεφαρίδας ἦνοιγε τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς τῆς, ἐνόμιζες ὅτι ἠνοίγοντο οἱ οὐρανοὶ καὶ φωτεινὸς ἐκεῖθεν ἀγγελος ἔνευε πρὸς τὰ κάτω.

Ἄλλ' ὁ ἔρωσ μου ἦτο φαιδρὸς, καὶ τοῦτο ἴσως διότι πάντοτε ἠδύναμην νὰ μένω παρ' αὐτῇ· οἱ κοινωνικοὶ ἐκείνοι

φραγμαῖοι οἵτινες ἐν τῇ πατρίδι μου χωρίζουσι συνήθως τοὺς ἐράντας, καὶ καθιστῶσι τὸν ἔρωτα ἐπιδύνον, περιδεῆ, περιλυπὸν καὶ παμπόνηρον, ἔλειπον ἐντελῶς ἐξ ἡμῶν. Καὶ ὅταν ἀνεπύλουν τὸ μέλλον, πάντοτε ἐπεφάνετο τοῦτο διαγελῶν. Ὁ θεὸς μου μὲ ἠγάπα ὡς υἱὸν του, καὶ ἀν ὀρθῶς ἐνόουν τὰς νύξεις του, θὰ ἔβλεπεν εὐχαρίστως τὰ διὰ τὴν θυγατέρα του σχέδιά μου, διότι παρ' ἡμῶν ἡ στενὴ αὐτὴ συγγενικὴ συνάφεια δὲν θεωρεῖται κάλυμα συνοικεσίου· καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἄλλως δὲν εἶχον νὰ ὑποπτεύω καμμίαν ἀπαγόρευσιν, διότι ἡ Λαύρα εἶλκε τὸ γένος ἀπὸ εὐγενοῦς οἴκου καὶ πασίγνωστος ἦν ὁ πλοῦτος τῆς μητρὸς τῆς. Πόσον δὲ σφοδρὸς ἦν ὁ ἔρωσ μου δύνασθε ἐκ τούτου μάλιστα νὰ ἐνοήσετε, ὅτι δὲν ἐψυχραίνετο οὗτος ἐκ τῆς συχνῆς καὶ ἀπαρηγορήτου πρὸς τὴν Λαύραν συναναστροφῆς. Ὁ ἔρωσ ὑποτρέφεται συνήθως ἐκ τῆς συναισθήσεως, ὅτι δὲν ἀπαρέσκομεν εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας μας, ὑφέρει δὲ ὡς πῦρ ὑπὸ τὴν στέγην, ὅπερ, ἀναστελλόμενον πρὸς στιγμὴν ὑπὸ προτειχίσματος, αἴφνης διατρέχει διαβιβρώσκον ὄλον τὸν οἶκον καὶ σπινθηροβολοῦν ἀνέρχεται εἰς τὰ ὕψη. Κατὰ μικρὸν αὐξάνει ἡ μικρὰ ἐκείνη κλίσις. Τὰ κατ' ἀρχὰς ἀνυπέβλητα φαινόμενα προσκόμενα διεγείρουσι βραδύτερον τὸ ἡμέτερον αἰσθημα καὶ βαθμῶδην αἰσθανόμεθα θέρμη, ἥτις μόνον εἰς τὰς ἀγκάλας ἐκείνης ἀποφύεται. Προηγούνηται πάντοτε αἰ πρὸ τοῦ κικλιδωτοῦ παραθύρου συνομιλία, ἡ συχνὴ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἡ καθ' ὕπνου καὶ ἐν ἐργηγοῦσι ἀναπαράστασις τῆς γοητευτικῆς μορφῆς τῆς, διότι πέπλος πάντοτε ἐξωραϊστικὸς καὶ μυστηριώδης περικαλύπτει αὐτήν. Καὶ τέλος διὰ τῆς βίας ἡ δόλου οἱ φραγμαῖοι καταπίπτουσι καὶ φέρεται τις πετόμενος πρὸς ἐκείνην, ἢ οὕτω κυριευθεῖσαν ὀδηγεῖ εἰς τὸν ναόν. — Τῶρα δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ἀκριβέστερον τὸν θησαυρὸν. Καθὼς ἐπὶ ὠραίου λειμῶνος, ὅστις εἶνε ἀπλοῦς μόνον τάπης καλύπτοντα τελεματώδες ἔδαφος, θελήσης νὰ προχωρήσης ὡς ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους, βυθίζονται εἰς τὴν ἰλὸν οἱ πόδες σου καὶ ῥυακίαι διέρχονται πρὸ σου κελαρύζοντες, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα. Καθ' ἐκάστην καὶ νέας ἀνακαλύπτεις παρὰ τῇ γυναικί διαθέσεις καὶ ἰδιώματα, διότι καθ' ἐκάστην ἀραιούται ὁ πρὶν μυστηριώδης ἐκείνος πέπλος καὶ καταντᾷ ἐπὶ τέλους μετ' ἄλλους ν' ἀναπολῆς τὰς ἡμέρας τῶν μυστικῶν συναντήσεων καὶ τῆς ἐκφράσεως παραπόνων, τὰ ὁποῖα τῶρα πλέον ἀπαξ καὶ ὅλα ἡμῶν θέλεις νὰ εἴπῃς, διὰ νὰ μὴ τὰ ἐπαναλάβῃς, ὡς μὴ σκοπῶν νὰ ἐπιστρέψῃς.

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.]

(ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ὨΜΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ.

Εἰς τοὺς ἐν ἀναρρώσει διατελοῦντας ἀσθενεῖς καὶ εἰς ἀδυνάτους ἐν γένει ἀνθρώπους οἱ ἰατροὶ συνιστῶσι τὴν βρώσιν Ὠμοῦ κρέατος ὡς τονωτικῶς μέσου, ὡς δὲ ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ἡ μέθοδος αὕτη πλειστάκις ἐπέφερον ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, οὕτως ὡστε τὸ ὦμον κρέας ἀπέκτησεν ἐντὸς ὀλίγου πλειστοὺς καὶ θερμοτάτους ὁπαδοῦς.

Καὶ ἔτι μόνον τὸ ποσὸν τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν δρίζει τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα μίᾳ τροφῆς διὰ τὸν ὄργανισμόν, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐπεπτον αὐτῆς, ἐπειδὴ ἐκείνη πρὸ πάντων αἰ θρεπτικαὶ οὐσίαι ὠφελοῦσι τὸ σῶμα, αἰτνες καὶ ἄνευ πολλοῦ κόπου δύνανται ν' ἀφομοιωθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ,

ἐν ᾧ αἱ φιλάσθενοι καὶ ἀδύνατοι κράσεις καταστρέφουσι τὴν ὑγίαν τὸν διὰ τῆς βρώσεως δυσπέπτων φαγητῶν.

Διὰ νὰ καθορισθῇ λοιπὸν ἡ ἐν τούτῳ διαφορά μετὰ τὸ ὦμοῦ καὶ βραστοῦ κρέατος ἐγένοντο ἐπ' ἐσχάτων πολλὰ καὶ σπουδαῖα πειράματα καὶ μάλιστα τῇ βοήθειᾳ τεχνητοῦ πεπτικοῦ χυμοῦ πρῶτον μὲν εἰς τοὺς σταλακτῆρας τῶν χημικῶν, ἔπειτα ἐπὶ τῶν κυνῶν, τελευταῖον δὲ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐντεῦθεν ἐξήχθη τὸ σπουδαῖον συμπέρασμα, ὅτι πᾶσα παρασκευὴ τοῦ κρέατος βλέπτει τὸ εὐπεπτον αὐτοῦ, ὅτι δηλαδὴ ἐν τῇ ὥμῃ του καταστάσει ὁ ὄργανισμὸς εὐκολώτατα

δύναται νὰ τὸ ἀφομοιώσῃ ἐν ἑαυτῷ. Ἐξ ὄλων τῶν ἐξετασθέντων εἰδῶν τῶν κρεάτων ταχύτερον πέπτεται τὸ ὦμον βόειον καὶ τὸ κρέας τοῦ κριοῦ, ἦτοι ἑκατὸν γράμμα ἐντὸς δύο ὥρων. Ἐκ τοῦ ἀτελοῦς βρασμένου ὤμου βόειου ἑκατὸν γράμμα ἀπαιτοῦσι δύο ὥρας καὶ ἡμίσειαν πρὸς πέψιν, τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον χρειάζονται καὶ ἑκατὸν γράμμα ὤμοῦ μοσχίου κρέατος, τὸ ὁποῖον ἐπομένως φαίνεται ὅτι δυσπεπτότερον τοῦ ὤμοῦ βόειου.

Τὸ καλῶς βρασμένον καὶ τὸ ἡμίωτον βόειον, τὸ ὦμον χείρειον κρέας καὶ τὸ βόειον ὀξυγάλα ἔχουσι τὰς αὐτὰς ὡς πρὸς τὴν πέψιν ιδιότητας, διότι ἑκατὸν γράμμα τῶν κρεάτων τούτων χρειάζονται τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας διὰ νὰ πεφθῶσιν. Ἐκ τοῦ γάλακτος δὲ ἐλήφθησαν ἐξακόσια δύο κυβικὰ ὑφεκατόμετρα, ἐπειδὴ τὸ ποσὸν τοῦτο περιέχει τόσον ἄζωτον, ὅσον καὶ ἑκατὸν γράμμα βόειου κρέατος.

Ἐτι δυσπεπτότερον τοῦ ὀξέος γάλακτος εἶνε τὸ νοπὸν καὶ τὸ ἐξηφρισμένον τῆς ἀγελάδος γάλα καὶ τὸ νοπὸν τῆς αἰγός, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσι τρεῖς καὶ ἡμίσειαν ὥρας, ἕως οὐ πεφθῶσι, τὸν δὲ μῆκιστον χρόνον, ἦτοι τέσσαρας ὥρας, ἀπαιτοῦσι τὸ καλοψημένον κρέας καὶ τὸ βραστὸν γάλα.

Αἱ ἔρευμαι αὗται, αἰτνες δυστυχῶς δὲν ἐπεξετάθησαν μέχρι τοῦδε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν τῶν τροφίμων, μᾶς δίδουσι ἀφορμὴν εἰς πολλὰς σκέψεις περὶ τῶν γενικῶς ἐπικρατουσῶν δοξασιῶν ὅσον ἀφορᾷ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων τροφίμων.

Οἱ πλείστοι θεωροῦσι τὸ καλῶς ἐψημένον κρέας ὡς πολὺ θρεπτικώτερον τοῦ βραστοῦ, ἀν καὶ κατ' ἀλήθειαν ὄλος τὸ ἐναντίον συμβαίνει, πιστεύουσι δὲ, ὅτι τὸ νοπὸν βόειον γάλα εἶνε εὐπεπτότερον τοῦ βραστοῦ καὶ ἔδη εὐρίσκουσι, ὅτι τὸ γάλα τοῦτο εἶνε τόσον δυσπεπτον, ὅσον καὶ τὸ καλοψημένον κρέας. Ἐπίσης καὶ ὅτι τὸ ὀξυγάλα εἶνε εὐπεπτότερον τοῦ νοπῶ γάλακτος, φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξον καὶ ἀπίστευτον.

Τὸ γάλα, ἡ ἐπισημοτάτη αὕτη βευστὴ τροφὴ τοῦ ἀνθρώπου ὄργανισμοῦ, πηγνυται ἐν τῷ ἡμετέρῳ στομάχῳ εἰς στερεοὺς τυροειδεῖς βῶλους, τοὺς ὁποῖους οἱ πεπτικοὶ χυμοὶ δυσκολώτερον δύνανται νὰ διαλύσωσι, παρὰ τὰς ὑπὸ τῶν

ὀδόντων μασσηθείσας ἴνας τῶν σαρκῶν, οὕτως ὡστε τὸ κοπανισμένον ὦμον κρέας τοῦ βοῦς πολὺ εὐκολώτερον ν' ἀποσυντίθεται, παρὰ τὸ ἀποπαγὲν γάλα.

Τὸ κρέας λοιπὸν τοῦτο ἔχει διὰ τὴν θρέψιν τοῦ σώματος ἡμῶν πολὺ μεγαλειτέραν ἀξίαν, παρὰ τὸ γάλα, καὶ μάλιστα ἔταν ἦνε ἀπηλλαγμένον παρασιτικῶν ὄργανισμῶν, διαφθειρόντων τὴν ποιότητά του καὶ τὴν οὐσίαν του. Αἰαν φρόνιμοι λοιπὸν εἶνε οἱ ἀσθενεῖς ἐκεῖνοι, οἵτινες προθύμως συγκατατίθενται νὰ φάγωσιν ὦμον τὸ κρέας, ἀλλ' ἐὰν ὤμους ἔχωσιν ἀνυπέβλητον πρὸς αὐτὸ ἀποστροφήν, προτιμώτερον εἶνε νὰ δίδεται εἰς αὐτοὺς τὸ κρέας ἀτελῶς μόνον ἐψημένον, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἀκόμη εἶνε πολὺ τοῦ γάλακτος εὐπεπτότερον.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ πρὸς τὰς θρεπτικὰς οὐσίας εὐρέθη ἐπίσης, ὅτι τὸ βόειον περιέχει πολὺ περισσοτέρας λευκωματώδεις ὕλας, παρ' ὅσον γενικῶς νομίζεται. Ἐντὸς 500 γράμμων ψαχνῶ βόειου κρέατος περιέχονται τόσαι λευκωματώδεις οὐσίαι, ὅσαι καὶ ἐν 15 ὡρῆς ὄρνιθος, αἵτινα θὰ εἶχον βάρους 750 γράμμων.

Πρὸς τοῦτοις εὐρέθη ἐπίσης, ὅτι δεκατέσσαρα ὄστρεῖα διαπεριέχουσι τόσον λεύκωμα, ὅσον καὶ ἐν φῶν ὄρνιθος, ἀπαιτεῖται δὲ ὁ ἀνθρώπος νὰ φάγῃ 223 ὀλοκλήρα ὄστρεῖα, διὰ δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι παρέσχεν εἰς τὸν ὄργανισμόν του τόσον λεύκωμα, ὅσον καὶ ἐὰν ἔτρωγε μίαν λίτραν βόειου κρέατος. Τὸ χαβιάρι ὑπερτερεῖ τὸ ὄστρεῖον, διότι περιέχει τετραπλάσιον ποσὸν εὐπέπτου λευκώματος, τὸ δὲ βόειον γάλα περιέχει λεύκωμα ὀλιγώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὄστρείδιου.

Τὸ χαβιάρι περιέχει εὐπεπτον λεύκωμα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν 25₁₁, τὸ ὄστρεῖον: 5₇₈, τὸ βόειον γάλα: 4₀₀, τὸ νοπὸν βόειον κρέας: 18₅₃.

Ἐξ ὄλων λοιπὸν τῶν παρατηρήσεων τούτων ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἰς τὰς οἰκογενείας, ὅπου οὔτε τὸ νοπὸν οὔτε τὸ βραστὸν γάλα δύνανται οἱ ἀσθενεῖς νὰ τὸ ὑποφέρωσι, πρέπει νὰ δίδεται εἰς αὐτοὺς κρέας, λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν πρὸ πάντων τῶν πεπτικῶν αὐτοῦ ιδιοτήτων, καθ' ὡς πρωτεύει τὸ ὦμον κρέας τοῦ βοῦς καὶ τοῦ κριοῦ.

ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ.

Σ Α Ν Σ Η Μ Ε Ρ Α.

Ἐὰν σήμερα — ὄνειρατα γλυκά!
Σ' ἐγνώρισα μὲ μιὰ κρυφὴ ἐλπίδα
Κ' ἐμπήκεις ἔστην καρδιά μου μυστικά
Ἀπὸ τὴν πρώτην ὥρα ποῦ σὲ εἶδα.

Ἐπέρασ' ἕνας χρόνος — τί ζωή! —
Μᾶς ἔδесе ἀγάπη ζηλεμένη,
Καὶ ἄμερα, βράδυ, νύκτα καὶ πρωτὶ
Περνούσαμε μαζὶ εὐτυχισμένοι.

Σὲ στίχους μου τρελλοὺς πόσαις φοραῖς
Ἐσκύβαμε κ' οἱ δύο μας τὸ κεφάλι,
Κ' ἀμέτρηταις μᾶς ἐπινίγαν χαραῖς
Κ' ἡ μιὰ καρδιά τὴν ἔνοιωθε τὴν ἄλλη.

Ἄνθη κ' ἀγαθία, φίδια καὶ πουλιά
Τὴν ἀνοιξὶ τὴν κάνουν ἕνα — ἕνα,
Χαραῖς καὶ λύπαις, δάκρυα καὶ φιλία
Τὸν ἔρωτά μας κάνουν ἐνωμένα.

Οἱ χρόνοι θὰ περνοῦν, θὰ σ' ἀγαπῶ
Θὰ μ' ἀγαπᾷς, θὰ ζοῦμε ταιριασμένοι,
Δίχως ἐλπίδα, δίχως κἂν σκοπὸ
Ἡ νηότης μας μ' ἀγάπη θὰ διαβαίνει.

Ἄχι φεύγει ὁ χρόνος μὲ γοργὰ φτερά
Γιὰ τὰς καρδιάς ποῦ τρέμουν μὴ τὸν χάσουν!
Ζηλιάρης γὰ τῶν ἄλλων τὴν χαρὰ
Δὲν θέλει τὴν χαρὰ των νὰ χορτάσουν.

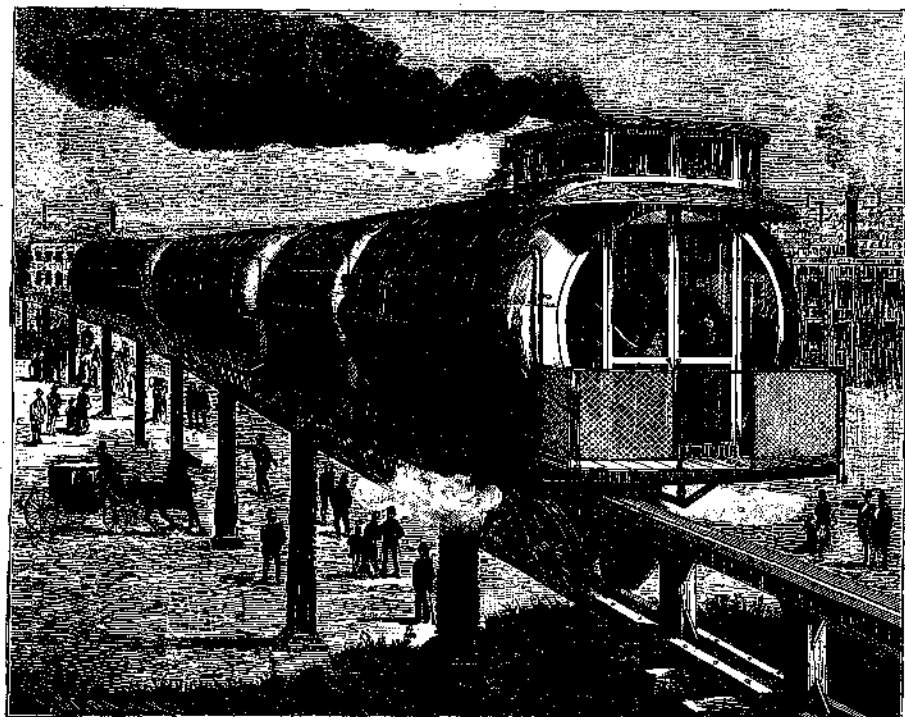
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

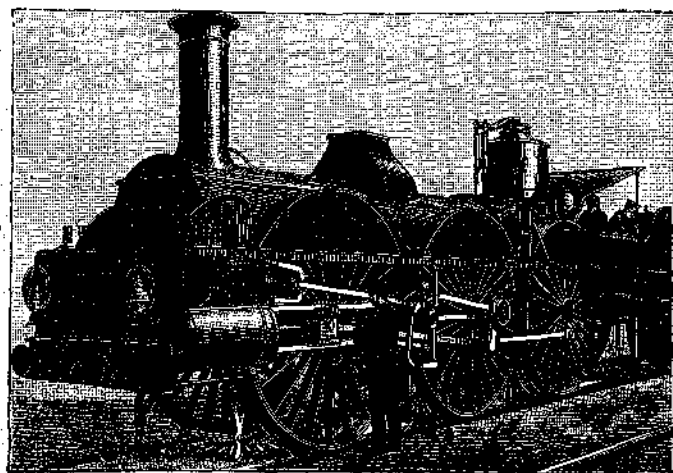
Το κυριώτερον ζήτημα, το όποιον δύναται ν' απασχολήσει τα πνεύματα των ανθρώπων, οτινες κατοικοῦσιν ἐν ταῖς τεραστίαις μεγαλοπόλεσι τῶν σημερινῶν χρόνων, εἶνε ἡ ὅσον ἐνεστί ταχεῖα καὶ εὐώνος διαμετακόμισις καὶ συγκοινωνία ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἕτερον σημεῖον τῆς πόλεως. Τὸ ζωτικόν τοῦτο ζήτημα ἰνάγκασε τὰς ἀρχὰς τῶν ποιούτων πόλεων ἀπὸ πολλοῦ νὰ λάβωσι τὰ κατάλληλα μέτρα, ὅπως ἱκανοποιήσωσι τὰς γενικὰς ἀπαιτήσεις τῶν κατοίκων καὶ μὴ παρεμβάλωσι πρόσκομμα εἰς τὴν ὀλονέν αὐξοῦσαν εὐήμερίαν των, οὗτω δὲ βλέπομεν τὴν σήμερον πᾶσαν πόλιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον μεγάλην νὰ ἔχη καὶ τὸ τροχιοδρομικόν της πλέγμα, τὸ ὅποιον κατ' ἀρχὰς ἐνομιζέτο, ὅτι θὰ ἦτον ἱκανὸν ν' ἀνταποκριθῆ εἰς ὅλας τὰς παντοειδεῖς ἀνάγκας. Ἄλλὰ δὲν παρήλθε πολὺς καιρὸς καὶ ἀπεδείχθη ἥλιου φαινότερον, μάλιστα δὲ εἰς τὰς πολυανθρωποτάτας πρωτευούσας τῶν διαφόρων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ὅτι τὸ νὰ

μάτων καὶ τῶν φορτηγῶν ἀμαξῶν, αἵτινες ἐπὶ τέλους δὲν ἐλπίζεσθαι ποτε θὰ εὐρεθῆ τρόπος ν' ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλου μετακομιστικοῦ μέσου.

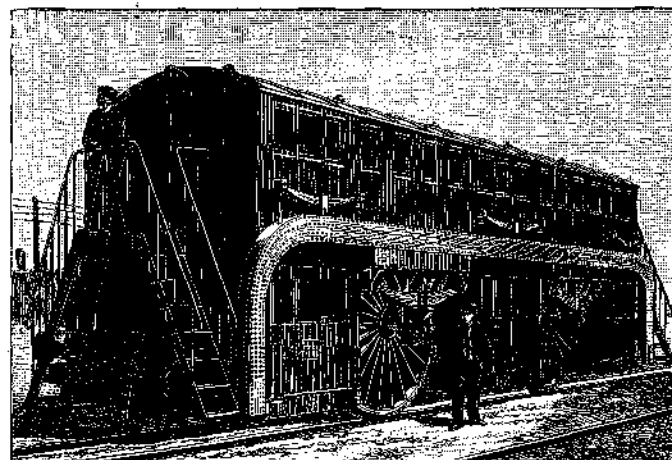
Ἄνδρες λοιπὸν σπουδαῖοι, κατιδόντες τὸ δυσχερὲς τῶν περιστάσεων, ἀνεγνώρισαν, προεξάρχοντος τοῦ γερμανοῦ Βέρνερ Σείμενς, ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος περὶ τῶν ἐντός τῶν πόλεων μέσων τῆς συγκοινωνίας ἐγκτεται οὐχὶ τόσον εἰς τὴν στρώσιν ὅσον ἐνεστί πλείονων τροχιοδρομικῶν γραμμῶν, ἀλλ' εἰς τὴν δημιουργίαν δευτέρας, οὕτως εἰπεῖν, ὀροφῆς ὑπεράνω τῆς ὁδοῦ, ἐν ἅλλοις λόγοις εἰς τὴν κατασκευὴν δευτέρας ἀμαξίτης ὁδοῦ, ὅπως ἄλλοτρίως τοῦ κάτωθεν πεζοδρομίου, ἐφ' ἧς μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἀνθρώπων κινήσεως θὰ ἦτο δυνατόν νὰ δοθῆ εἰς τὰς ἀμαξὰς καὶ πλείοτερα τοῦ συνήθους ταχύτης. Ἄλλ' «οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι», οὕτω δὲ καὶ ὁ ῥήθεις βιομηχανοῦ καὶ φυσιοδίφης δὲν ἠτύχησε νὰ ἴδῃ πραγματο-

ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ Meigs.

ΑΤΜΑΜΑΞΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ Estrade.

ΑΜΑΞΑ ΑΙΣΡΟΦΟΣ, ΣΥΣΤΗΜ. Estrade.

τρέχη τις μὲ τούς ἱπποσιδηδρομούς χάνει μίτην ἄμετρον πολὺτίμον χρόνον, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ἢ ὑπαρξίς σιδηρῶν τροχιῶν ἀνὰ τὰς πλείστας τῆς πόλεως ὁδοῦ καὶ ἢ ἐπ' αὐτῶν ἄλλως δύσκολος κινήσις τῶν βριθουσῶν ἱπποσιδηδρομικῶν ἀμαξῶν ἐμποδίζει σημαντικῶς τὴν κίνησιν τῶν ἄλλων ὀχη-

ποιουμένας τὰς ἰδέας του καὶ τα σχέδιά του, δι' ὧν ἐπεδίωξε τὴν κατασκευὴν ἐλαφρῶν καὶ δι' ἠλεκτρισμοῦ ἐντός τῶν πόλεων κινουμένων σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν. Οἱ ἐν Βερολίῳ καὶ Λονδίῳ ὑπάρχοντες σιδηροδρομοὶ δὲν ἐκπληροῦσι τὸν ὑπὸ τοῦ Σείμενς ἐπιδιωχθέντα σκοπόν, οὐδ' ἀνταποκρι-

νονται πρὸς ἀπάσας τὰς ἀπαιτήσεις. Ὁ ἐντός τῆς πρωτευούσης τῆς γερμανικῆς Ἀυτοκρατορίας λειτουργῶν σιδηροδρομὸς εἶνε γιγάντιον ἀληθῶς ἔργον, ἔχει διπλᾶς τὰς τροχιάς του καὶ ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ συνέχειαν τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων σιδηροδρόμων, δυνάμενος συγχρόνως ἐν καιρῷ ἀνάγκης νὰ διαδραματίσῃ σπουδαιότατον στρατηγικὸν πρόσωπον. Ἄλλως ὅμως δὲν διέρχεται διὰ τῶν κεντρικωτέρων τῆς πόλεως συνοικιῶν καὶ ἐπομένως ἢ ἐξ αὐτοῦ ὀφέλεια τῆς ἀστικῆς συγκοινωνίας δὲν εἶνε πάρα πολὺ μεγάλη καὶ ἀξιοσημαντος. Οἱ ἐν Λονδίῳ ὅμως σιδηροδρομοὶ εἶνε ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς κατεσκευασμένοι, ἐγένοντο παραίτιοι ἀνωπολογίστων δαπανῶν καὶ ἐν τούτοις πάλιν, ὅπως καὶ οἱ Βερολίνοι, δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀστικὰς ἀνάγκας καὶ δὲν δύνανται νὰ καταστήσωσι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων καὶ λεωφορείων.

Σχετικῶς πρὸς τοὺς ἀνωτέρω πολὺ καταλληλότερον εἶνε ἐστρωμένοι οἱ ἐν Νέα Ἰόρκῃ ἀστικοὶ σιδηροδρομοὶ. Οὗτοι κείνται ἀκριβῶς ὑπεράνω τῶν ὁδῶν, κατὰ μήκος αὐτῶν, καὶ δὲν ὑπῆρξαν τῶσον δαπανηροί, ὅσον οἱ Βερολίνοι καὶ Λονδίνοι, διὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν καθ' ὁδὸν οἰκοπέδων. Ἄλλὰ καὶ εἰς τούτους οἱ εἰδημονες καὶ ἐμβριθεῖς παρατηρηταὶ εὐρον τὰ τρωτὰ μέρα, τοιαῦτα δὲ εἶνε, ὅτι, διπλᾶς ἔχοντες τὰς τροχιάς καὶ κατὰ τὸ παλαιὸν ὑπόδειγμα διατεταγμένοι, μέγα τμήμα τῶν ὁδῶν, ὅθεν διέρχονται, καθιστῶσιν ἀχρηστον εἰς τὴν λοιπὴν συγκοινωνίαν καὶ ἀφαιροῦσι τοὺς περὶ ὅλοισιν ἀέρα τε καὶ φῶς. Χωρὶς ἀμφιβολίας οὗτος ἦν ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν ἐκρίθη ἐπ' ἐσχάτων λίαν εὐνοϊκῶς τὸ σχέδιον ἐναερίων σιδηροδρόμων, ὅπερ ὑπέβαλεν εἰς τὸ διάσημον ἐν Φιλαδελφίᾳ Ἰνστιτούτον τοῦ Φραγκλίνου ὁ ἐκ Βοστώνης εὐφυῆς μηχανικὸς Meigs, ὅστις καὶ ἔλαβε μικρὸν μετὰ ταῦτα τὸ προνόμιον νὰ στρώσῃ ἐν πλέγμα τοιοῦτων ἐναερίων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐν Βοστώνῃ, προωρισμένον νὰ συνδέῃ τὰ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως πρὸς τὸ κέντρον καὶ πρὸς ἄλληλα.

Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἧτις κινεῖται ἐπὶ τῆς χάριν δοκιμῆς στρωθείσης πρώτης γραμμῆς τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου τοῦ Meigs, οὐδεμίαν ἀπαιτεῖ ἐπεξηγηματικὴν σημείωσιν, διότι τὰ διάφορα τοῦ συστήματος τούτου πλεονεκτήματα εἶνε ὀφθαλμοφανέστατα. Τὸ πλάτος τῆς ὁδοῦ δὲν χάνει ἀπὸ τὴν ἔκτασιν του πλείοτερον, παρ' ὅσον τόπον ἤθελε καταλάβει καὶ μία τηλεγραφικὴ γραμμὴ, τὸ σχῆμα καὶ ἡ ὄψις τῆς ὁδοῦ δὲν ἀλλοιοῦται οὐσινδῶς, αἱ ἀνωμαλίας τῆς οὐδὲν παρεμβάλλουσι πρόσκομμα εἰς τὰς κινήσεις τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις πρὸς τούτους ἀπαιτεῖ καὶ

ὀλιγίστας σχετικῶς δαπάνας. Ἐπίσης λίαν εὐφυῶς εἶνε κατεσκευασμένοι καὶ αἱ ἀτμάμαξαι καὶ αἱ λοιπαὶ ἀμαξαι διὰ τὸς ἐπιβάτας, ὧν ἴσως μόνον ἡ καλαισθησία θὰ δυσαρσθηθῆ ὀλίγον, προκαίμενον νὰ ἐμβῶσιν εἰς τοιαῦτα κυλινδροειδῆ, ἢ μᾶλλον βαρελλοειδῆ ὀχήματα. Ἄλλ' ὁ Meigs οὐχὶ ἀκριβῶς ἐξέλεξε καὶ ἐπροτίμησε τὸ σχῆμα τοῦτο τῶν ἀμαξῶν, διότι τοιαῦται οὐσαι παρέχουσι τὴν ἐλαχίστην ἀντίστασιν εἰς τὸ βεῦμα τοῦ ἀέρος. Λίαν ἰδιορρόθιμος ἐπίσης εἶνε τεθειμένοι καὶ οἱ τροχοί. Καὶ νὰ μὲν αἱ τροχιαὶ καὶ ἐνταῦθα εἶνε δύο, κείνται ὅμως οὐχὶ παραλλήλως, εἰς ὀριζάντιον γραμμὴν, ἀλλ' ἢ μία ὑπεράνω τῆς ἄλλης, ὁ τρόπος δὲ οὗτος τῆς στρώσεως αὐτῶν ἀπήτησε καὶ τὴν λοξὴν τῶν τροχιῶν θέσιν. Ἡ ἀτμομηχανὴ φέρει πρὸς τούτους καὶ ὀριζάντιους κειμένους κινήτηριους τροχοῦς, ὧς φαίνεται καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι, ἐπικαθήμενους ἀμέσως ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας τροχιάς καὶ συγκοινωνοῦντας κατὰ τὴν συνήθη μεθόδον πρὸς τοὺς ἀτμοκυλίνδρους. Ἡ ἀμαξοστοιχία κινεῖται λοιπὸν ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους μόνον διὰ μόνης τῆς ὀστικής δυνάμεως τῶν τροχιῶν τούτων καὶ διὰ τῆς πίεσεως των ἐπὶ τῆς ἀμέσως ὑπ' αὐτοὺς τροχιάς. Ἐκεῖ ὅμως ὅπου τὸ ἔδαφος εἶνε ἀνωφερὲς ἢ κάταντες, ἡ τροχία αὕτη ἔχει σχῆμα διπλοῦ ὀδοντωτοῦ ἐλάσματος, ὅλον εἶνε ἐν χρῆσιν εἰς τοὺς ὑπεραλπίους σιδηροδρόμους, καὶ εἰς ὁ προσαρμύζονται ἰδιαίτερον, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι μὴ ὀρώμενοι, ὀδοντωτοὶ τροχοί. Τοιοῦτοτρόπως αἱ ἀμαξοστοιχίαι τοῦ συστήματος τοῦ Meigs ἀποβαίνει ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ ἐκτροχιασθῶσι, δύνανται δὲ ἀνευ οὐδενὸς κινδύνου νὰ διατρέξωσι καὶ τὰς ὀξυτέρας καμπὰς.

Διὰ τὴν ἐπὶ μεγάλων ἀποστάσεων συγκοινωνίαν, διὰ τὰ ταχύπορα τὰ διελαύνοντα ἐκτεταμέναις χώραις ὅπως φθάσωσιν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, εἶνε ὀρισμένη ἢ δευτέρα εφεύρεσις, γαλλικὴ τὸ γένος καὶ ἀρκοῦντας ἐξηγουμένη διὰ τῶν ἐνταῦθα παρατιθεμένων δύο μικρῶν εἰκόνων. Ὁ γάλλος μηχανικὸς Estrade κατεσκεύασε ἀτμάμαξαν γιγαντιαίων διαστάσεων, φέρουσαν τροχοῦς ἔχοντας διάμετρον 2,50 μέτρων. Ἄλλως ἢ ἀτμάμαξα αὕτη ὀλίγον διαφέρει τῶν συνήθων καὶ ἐγένεν ἀφορμὴ, ἵνα ὁ μηχανικὸς συλλάβῃ τὴν ἰδέαν νὰ κατασκευάσῃ τὰς διὰ τοὺς ἐπιβάτας ἀμαξὰς μὲ δύο ὀροφὰς, ὧς φαίνεται ἐν τῇ τρίτῃ τῶν εἰκόνων μας. Τῇ βοηθείᾳ τῶν γιγαντιαίων τούτων τροχιῶν ὁ Estrade ἐλπίζει ν' αὐξήσῃ τὴν ταχύτητα τῶν σιδηροδρόμων μέχρις 120 χιλιομέτρων ἀνὰ πᾶσαν ὄραν, ἐτοιμάζεται δὲ ἤδη νὰ παράσῃ ἐν Γαλλίᾳ δοκιμὰς τῆς εφευρέσεως του, ὧν τ' ἀποτελέσματα μετὰ δικαίας ἀνυπομονησίας ἀναμένουσι νὸ μάθωσιν οἱ ἐκτός τῆς γαλλικῆς πρωτευούσης μηχανικοί.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

1. Η ANNA. Ὡς οἱ περὶ ἐν κυρίως εἶδος τῆς φιλολογίας ἀσχολούμενοι παραδίδουσιν ἐπίστευον διὰ Παρέργων εἰς τὸ δημόσιον συλλογὴν δευτερευουσῶν συνθέσεων, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐν συνόλῳ τὸν χαρακτήρα τῶν μελετῶν τοῦ συγγραφέως καὶ ἀποκαλύπτουσι τρόπον τινὰ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἀναγνώστου τὸ σπουδαστήριον, ἐν ᾧ συνεγράψαν τὰ σπουδαιότερα αὐτοῦ ἔργα, οὕτω καὶ οἱ ἔξοχοι τῶν ἡμερῶν μας ζωγράφοι, ἀνακλύποντες ἀπὸ τῆς ἐπεξεργασίας ἄλλων μεγαλοσχημῶν ἔργων, ἔχουσιν ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ αὐτῶν ἐργαστηρίῳ πλεῖστα μικρὰ εἰκονίσματα, τὰ ὅποια ἀρχίζουσι σήμερον, αὔριον ἢ μετὰ πάροδον πλείστου χρόνου σύρουσι μίαν ἄλλην γραμμὴν διὰ νὰ μὴ τὰ τελειώσουν ποτέ. Συχνὰ ὅμως τὸ ἡμέτερον καλλιτέχνημα

κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ φιλοστόργου καλλιτέχνη καὶ οὕτω βλέπομεν αἰφνης αὐτὸ τέλειον καὶ ἐκτεθειμένον εἰς δημοσίαν θέαν. Τοιαῦτη εἶνε καὶ ἡ Ἄννα ἐν τῶν παρέργων τοῦ Zenisek.

2. Ο ΟΙΓΟΑΙΝΟΣ ΕΝ Τῷ ΠΥΡῶ ΤΗΣ ΠΕΙΝΗΣ, κατὰ τὴν εἰκόνα του καθηγ. H. Jenny (ἐν σελ. 225).

3. ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΗΓΗΝ, Ἡ ὑπόθεσις τῆς λαμπρᾶς ταύτης εἰκονογραφίας δὲν εἶνε νέα, παντὸς δὲ εἶδους καὶ πάσης ἐποχῆς καλλιτέχνη ἐξεμταλλεύθησαν τὴν χάριν καὶ μαγείαν, τὴν ἔχει καὶ ἡ ψιλὴ ἐπὶ ἰδέα τῆς ὕδροφορίας γυναικῶν ἢ παρθένων παρὰ τὴν ὑπαίθριον πηγὴν. Ἡ τέχνη

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ.

Πώς διανέμονται αι επιστολαί εν άλλαις χώραις; — Έν συγκρίσει πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν ἰσχύουσαν μέθοδον ἡ διανομὴ τῶν ἐπιστολῶν ἐν άλλαις χώραις παρέχει πολλὰ πλεονεκτήματα εἰς τὸ ὑπηρετούμενον ὑπὸ τῆς πολιτείας δημόσιον, οὐχὶ δὲ ὀλίγα δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ διδακτικὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν ἐξῆς συντόμων περὶ τοῦ ζητήματος τούτου σημειώσεων. Πρωτεύει πάντων τῶν άλλων κρατῶν ὡς πρὸς τὸ σύστημα τῆς διανομῆς τῶν ἐπιστολῶν ἡ Γερμανία, μετ' αὐτὴν δ' ἀκολουθεῖ ἡ ἕμορος Αὐστροουγγαρία. Ἡ ταχυδρομικὴ ὑπαλληλία, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ ὡς ἐπάγγελμα θεωρουμένη, δὲν εἶναι τι ῥόδιον, ἀλλ' ὄντως ἐπιμοχθότατον κατέστη ἐπιτήδευμα ἐν χώραις, ἅπου ἡ ἀνωτέρα ταχυδρομικὴ Διεύθυνσις πάντοτε πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ δημοσίου καὶ διὰ συνεχῶν παραχωρήσεων νὰ διευκολύνῃ τὴν γραπτὴν τῶν πολιτῶν συνεννόησιν. Ἐνταῦθα ὁ ταχυδρομικὸς διανομὸς ἀνέργεται καὶ κατέρχεται ἀπὸ πρωῆς μέχρι ἐσπέρας τετρωρῶφους καὶ πεντωρῶφους οἰκίας, πνευστιῶν δέ, ἀλλ' ἀγογγύτως διατρέχει μακροτάτην ὁδὸν καὶ ἀναβαίνει ἑκατοντάδας τινὰς βαθμίδων διὰ νὰ προφθάσῃ εἰς τὴν ὠριμητέραν ὠραν τὴν ἐγγείρισιν ἐπαρχικῶν τινων ἐφημερίδων, τῶν ὁποίων οἱ συνδρομηταὶ ἠδούκησαν νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὸν ἔβδομον τοῦ τόπου οὐρανόν. Ὁ ῥίπτων ἐδῶ ἐπιστολὴν εἰς ἓν τῶν συγνᾶ — πυκνὰ ἐν ταῖς πλείστασις ἐδοῖς ἀνητημένον γραμματοκιβωτίων εἶνε βέβαιος, ὅτι ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναβολῆς εὐδοκῶθησεται εἰς τὸν πρὸς ὃν ἔρον, τσαυτὴ δὲ εἶνε ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ τάξις τῆς ὑπηρεσίας, ὥστε δλίγη ἀπαιτεῖται πρὸς προὔπολογισμὸν τοῦ χρόνου διάδοσης, ἕπως πισθῆ τις κατὰ τὴν πρώτην, ὡς καὶ κατὰ πᾶσαν ἄλλην ἐκ περιεργείας δοκιμῆν, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πράγματι κατὰ τὴν δεῖνα τοῦ ἡμερονυκτίου ὠραν ἐφθάσεν ἅπου ἦτο προωρισμένη. Ἀνὺ ὑπολείπονται βεβαίως καὶ τὰ λοιπὰ πεπολιτισμένα κράτη κατὰ τὴν ταχύτητα τῆς διεκπεραιώσεως, ἀλλ' οὐδαμῶς ὁ γραμματοκομιστὴς κοπιᾷζει τόσον, παραδίδων ἕλας τὰς ἐπιστολάς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ παραλήπτη. Ἐν Γαλλίᾳ π. χ. συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον, ἀπαγορεύεται δηλ. ῥητῶς τοῖς γραμματοκομισταῖς ν' ἀνέρχωνται τὰς τέσσαρας ἢ πέντε τῶν οἰκῶν ὁροφᾶς, ὅλαι δὲ αἱ ἀπλάι ἐπιστολαὶ ἐγγεφίρονται τῷ θυρωρῷ τῆς οἰκίας ἢ εἰς ἄλλον τινὰ γνωστὸν τῆς οἰκίας κάτοικον, καὶ ἐκεῖνος κατόπιον φροντίζει τὰ τῆς διανομῆς, ἢ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι τῆς οἰκίας προσέρχονται καὶ παραλαμβάνουσιν αὐτάς. Πολλάκις αὐτὸς ὁ διανομὸς ἐκφωνεῖ τὰς διευθύνσεις τῶν γραμμάτων καὶ οἱ ἀκούοντες τὸ ὄνομα τῶν σπεύδουσιν κάτω. Ἡ μέθοδος αὕτη ἰσχύει καὶ ἐν ταῖς μικραῖς πόλεσιν, ὅταν, ἐννοεῖται, αἱ οἰκίαι εἶνε πολυάροφοι. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπικρατεῖ τελειώτερον ἢ ἐν Γαλλίᾳ σύστημα διανομῆς, ἀλλὰ κατὰ τὰ φαινόμενα δὲν δά λάβῃ τὴν ἐξαίρετον τοῦ γερμανικοῦ τελειώτητος, διότι ἐκέρς τῆς παλαιᾶς συνθησίας, καθ' ἣν οἱ καταστηματαρχαὶ καὶ αὐτοὶ οἱ οἰκογενεάρχαι ἀποστέλλουσιν ἰδιαιτέρους ὑπαλλήλους ἢ ὑπηρετάς πρὸς παραλαβὴν τῶν οἰκείων ἐπιστολῶν ἐκ τοῦ πλησιαιτέρου ταχυδρομικοῦ τμήματος, ἐνθα κατὰ παραγγελίαν τῶν καραμμένων, καὶ άλλας ἀπολοποιεῖται ἐκεῖ ἡ διανομὴ τῶν ἐπιστολῶν διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἰδιωτικῶν

γραμματοκιβωτίων, τὰ ὁποῖα εἰς ἕλας σχεδὸν τὰς οἰκίας καὶ τὰ καταστήματα ἀναρτῶνται παρὰ τὴν θύραν, ὁ δὲ γραμματοκομιστὴς καθ' ὄρισμένους τῆς ἡμέρας ὠρας προσερχόμενος ῥίπτει εἰς αὐτὰ τὰς ἐπιστολάς.

Θὰ συνεχίσωμεν ἐν προσεχέσῳτῃ εὐκαιρίᾳ τὰς σημειώσεις ταῦτας περὶ τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, νῦν δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν νεωτάτων ἐν Περσίᾳ καινοτομιῶν εἰς τὰ γραμματόσημα.

Ὅταν οἱ Πέρσαι, κατὰ τὰ ἀμίμητα τῆς ἀνατολῆς ἔθιμα, θέλωσι νὰ ἐξοικονομήσωσιν ὅπως — ὅπως τὰς περιστάσεις καὶ νὰ ἀπαλαχθῶσιν ἀμηχανίας συγχρόνου, εἶνε ἐξ ἴσου ἐφευρετικοὶ ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς μεσημβρίας λαοί. Εἶτε διότι ἐξέλιπε τὸ εἶδος μικροτέρας ἀξίας γραμματοσήμων, εἶτε διὰ νὰ περιέλθωσιν εἰς ἀμηχανίαν οἱ παραχαράκται, πρὸ παντὸς ὅμως ἄλλου λόγου διὰ νὰ γείνη οἰκονομία κόπων καὶ περισσέυση καιρὸς διὰ τὰς συνεχεῖς ἀναπαύσεις των, διέδωκαν εἰς κυκλοφορίαν οἱ Πέρσαι δύο ἀξιῶν γραμματόσημα, τὰ δύο παρατεθειμένα ἑμιά, εἰς ἐξ διαφορά χρώματα. Τὸ πρῶμα διήρκεσεν ἐπὶ μῆνας τινὰς, ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ σπάνις τῶν τοιούτων ἀντιτύπων, ἕνεκα τῆς βραχυχρονίου κυκλοφορίας, ἀπασχολεῖ τοὺς ἀπανταχοῦ συλλογεῖς γραμματοσήμων. Ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶθεν διεδόθη, ὅτι τοιαυτὴ χρήσις τοῦ περσικοῦ γραμματοσήμου δὲν ἔγεινε ποτέ, διαβεβαιούμεν τοὺς ἡμετέρους Ἀναγνωστάτας, ὅτι εἶδομεν τοιοῦτον ἐπὶ γράμματος, προσερχομένου ἐκ Τεχεράνης καὶ εἰς Τιφλίδα διευθυνομένου, φέροντος δὲ σφραγίδας τῶν μερῶν τῆς προλεούσεως καὶ ἀφίξεως ἐν ἔτει σωτηρίᾳ 1884.

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐπὶ βραχύτατον ἐπίσης χρόνον ἐκυκλοφόρησε καὶ τὸ παρατιθέμενον ἕτερον περσικὸν γραμματόσημον εἰς τρία διάφορα χρώματα ἀξίας πενήτημοντα λεπτῶν, εὐθὺς δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1882 ἐξεδόθησαν ἕτερα μετὰ τῆς αὐτῆς σπειροκαλίας, ἀλλ' ἀξίας ἐνός φράγκου, ὡς φαίνεται ἐν τῷ παρατιθέμενῳ ἀντιτύπῳ. Ἐπειδὴ τὸ εἶδος τοῦτο δὲν ὑποδεικνύεται καὶ ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις λευκώμασι

τῶν γραμματοσήμων, ὡς ἐφήμερον καὶ νεώτατον, ἠβελήσαμεν νὰ καταστήσωμεν αὐτὸ γνωστὸν εἰς τοὺς παρ' ἡμῶν συλλογεῖς, προτιμῶντας βέβαια τοιαύτας σπανιότητας.

Πρὸς τοὺς νέους τῆς „Κλειῶς“ συνδρομητὰς ἐπαναλαμβάνομεν λέγοντες, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἐκδοσις τοῦ ἡμετέρου φύλλου κατὰ τὸ Β'. ἔτος ἤρχισεν ἐκπροδέσιμος, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐκδοσις τῶν καθ' ἕκαστα τευχῶν δά γίνεται ἐπὶ τινὰ εἰσέτι χρόνον βραδυτέρου τῆς ὀρισμένης ἡμερομηνίας. — κ. Γ. Ρ. εἰς Βραζιλίαν. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνετε τὴν αἰτίαν. — κ. Κ. Γ. εἰς Γαλάζιον. Ἐλήφθη καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Θ. Π. εἰς Θεσσαλονίκην. Ἡ παραγγελία Σας ἐδόθη ἐγκαίρως τῷ ἐνταῦθα κ. Ι. Δ. Ν. πρὸς ἐκτέλεσιν. — κ. Ι. Φ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὁ αἰτήθεις ἀριθμὸς ἀπεστάλη. — κ. Θ. Δ. εἰς Σμύρνην. Ἐλάβομεν ὑπὸ σημείωσιν. — κ. Κ. Χ. Π. εἰς Κεραισσόντα. Ἐλήφθη καὶ Σας εὐχαριστοῦμεν, τὴν παραγγελίαν Σας δά φροντίσωμεν νὰ ἐκτελέσωμεν κατ' αὐτάς. — κ. Κ. Ζ. εἰς Ἀδρια-

νούπολιν. Ἐνεκα ασχολιῶν δὲν ἤδυνήθημεν νὰ Σᾶς γράψωμεν τὴν ἑβδομάδα ταύτην, ἐλπίζομεν ὅμως νὰ πράξωμεν τοῦτο λίαν προσεχῶς. — κ. Μεσημβρίαν. Ἀναμένομεν ἀπάντησιν Σας. — κ. Ι. Β. εἰς Ἀθήνας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ . . . — κ. Γ. Φ. εἰς Τύνιδα. Ἐν Γερμανίᾳ ὑπερτερεῖ ὁ γυναικῆος πληθυσμὸς τοῦ ἀνδρικοῦ κατὰ 800 περίπου χιλιάδας. — κ. Ν. Δ. εἰς Πέστην. Μεταξὺ ἄλλων ἔξτων ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ οἰκονομίᾳ τῆς Γερμανίας ἐπικρατεῖ καὶ τὸ ἔθιμον νὰ μανθάνωσι τὰ ἄρρενα αὐτῆς μέλη μίαν οἰανδήποτε βιοποριστικὴν τέχνην. Οὕτω π. χ. γηραιὸς αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἔμαθε τὴν βιβλιοδετικὴν, ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ διάδοχος πρίγκηψ Φρειδερίκος ἐδιδάχθη τὴν τυπογραφικὴν, ὁ δὲ υἱὸς τούτου καὶ ἕγγονος τοῦ Αὐτοκράτορος, πρίγκηψ Ἐρρίκος, ἔμαθε καὶ οὗτος νὰ δένη βιβλία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Ὁ πύργος τῆς πείνης, ἱστορικὴ σκιαγραφία ὑπὸ Φιλίστορος. — Φυσιολογία τοῦ γέλωτος ὑπὸ Γελασίνου. — Ἡ Ἐπαύτις (Διήγημα — συνέχεια). — Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὀμοῦ κράτους τοῦ Ἀσκληπιάδου. — Ἐν σήμερα. Ποίημα ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη. — Ἐφευρόσεις καὶ ἀνακαλύψεις, μετὰ δύο εἰκόνων. — Πανακοθήκη, ἥτοι ἐρμηνεῖα τῶν εἰκόνων. — Πουκίλα. (Στατιστικὴ ἀνδρογύνων ἐν Παρισίοις. — Τὰ πρῶτα ὑποδήματα Ἀλφόνσου τοῦ Γ', βασιλέως τῆς Ἰσπανίας. — Ἀληθεῖς ἀπαχνοισμοὶ ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς θεάτροις. — Πῶς συμπεριφέρονται οἱ Ἄγγλοι ταξιδευόντες. — Ἀγαθοεργίαι τῶν ἐν Ἰταλίᾳ μοναστηρίων. — Ἐπιστήμη. (Ὁ βολταϊκὸς διαγωνισμὸς. — Ἐν σφραγματολογικῶν φαινόμενον. — Τὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια. — Νέον εἶδος βοτάνης. — Ὠτατρικαὶ παρατηρήσεις τοῦ διδάκτορος Βάιλ). — Γραμματόσημα, μετὰ τεσσάρων εἰκόνων. — Μικρὰ Ἀλλογογραφία.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Ἡ Ἄνα, κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰωσήφ Zenisek (ἐν σελ. 225). — Ὁ Οὐγγολὸς ἐν τῷ πύργῳ τῆς πείνης, κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ καθ'γ. H. Jenny (ἐν σελ. 229). — Παρὰ τὴν πηγὴν, κατὰ τὴν εἰκονογραφίαν τοῦ E. Munier (ἐν σελ. 233).

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ.

τύποις Bär & Hornmann, ἐν Λειψίᾳ. — Χάρτες ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Σαρσβούργῳ. — Μελάνη Frey & Seining, ἐν Λειψίᾳ.